PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini Abb. postale I gruppo - Cena 35 lir | Leta XVI. - Št. 274 (4737) | TRST, sreda 16. novembra 1960

De Gaulle decembra spet v Alžiru? Trije afriški voditelji pri Burgibi

Danes važna seja francoske vlade - Generala Messmer in Ely sta včeraj poročala predsedniku o hladnosti višjih častnikov v Alžiriji do novih načrtov - Lagaillarde hoče biti sojen tudi za dogodke od 13. januarja 1958

PARIZ, 15. — Čeprav niso v uradnih krogih še potrdili govoric o bližnjem potovanju de Gaulla v Alžir, objavljata «Le Monde» in «Paris Presse» danes ponovno to novico. De Gaulle je danes sprejel ministra za oborožene sile Messemrja in načelnika glavnega štaba generala Elyja, ki sta se vrnila z inspekcijskega potovanja po Alžiriji.

«Le Monde» pripominja, da bo poročilo obeh generalov «omogočilo določiti točen pomen obiska državnega poglavarja, ki bo nameščen bolj vojski in upravi kakor pa prebivalstvu, in določiti datum — verjetno začetku decembra».

Razen tega sta Messmer in Ely baje obvestila de Gaulla o svojem «tipanju žile» vojaških oblastem v Alžiriji v zvezi z de Gaullovim načrtom v Alžiriji. Po govoricah, ki prihajajo iz Alžira, sta Messmer in Ely baje naletela na hladnost s tem v zvezi pri številnih višjih častnikih.

Govori se tudi, da je bivši predsednik alžirske skupščine Fares odpotoval v Zenevo, oziroma da misli tja odpotovati, da se na nevtralnih tleh sestane s predstavniki alžirske osvobodilne fronte glede morebitnih imenovanj v «alžirski vrhovni oblasti». «Le Monde» pa tudi, da je Kitajska dovolila alžirski vojski težke topovnarje, ki so jih nalašč izbrali, da razbijejo obrambo, ki so jo Francozi postavili z bodečo žico.

De Gaulle se je davi razgovarjal tudi z Debrejem. To je bil tretji njegov razgovor z Debrejem v zadnjih dveh dneh. Govori se, da bo jutrišnja seja vlade izredno važna. Pa prej se je de Gaulle razgovarjal tudi z generalnim delegatom v Alžiru Delouvrierjem.

V Alžiru je francosko prevalstvo brez kake vidne reakcije sprejelo vest v časopisih, da bo de Gaulle prve dni decembra sporočil svoje namene glede Alžirije. Govori se da so iz Francije poslali v Alžir nova vojaška ojačenja. Okoli Alžira so sedaj koncentrirali 13 čet republikanske garde in 20 vodov orožniške.

Pariški dnevnik «France Soir» objavlja danes nekatere podrobnosti o načrtu, ki se pripravlja de Gaullu. List trdi, da je za predsednika de Gaulla ugodno razdobje za razsodbe, ki jih misli sprejeti, med debato OZN (v začetku decembra) ali pa takoj prej, na ustoličenjem Kennedyja v Beli hiši (sredi januarja).

List trdi, da bo de Gaulle, preden bo stopil na pot «alžirske Alžirije», znova pozval vlado na pogajanja. Po predvidenem roku, ki ga baje misli določiti bo de Gaulle (ker je mnenja, da bo ponovno pozval vlado na brezpogojno kapitulacijo) začel izvajati svoj načrt, ki pa bo seveda začel, dokler se ne izvede «referendum». List pravi dalje, da se de Gaulle ni še dokončno odločil o alžirskih ustanovah, katerih glavni obrisi pa naslednji: 1. Ustanovitev avtoritet v skladu z geografsko razdelitvijo posameznih dežel, tako da bi vsaka imela svojo posebno organizacijo v neke vrste federalnem sistemu. 2. Imenovanje «izvršne oblasti» (vlada), v kateri bi bili muslimani in Francozi v razmerju, ki ga je treba še določiti. 3. Priprave «sporazumov» s Francijo glede obrambe, šolstva in financ. 4. Ukinitev dveh saharskih departmajev in njihova združitev en departma ali pa v prekomorsko ozemlje (z ustavnim statutom, kakor bi imela Alžirija).

Na ta način, piše list, bi ustvarila francosko-muslimanska republika, ki bi nadzorovala svoje notranje zadeve in zunanjo politiko. Ta vlada bi po mnenju de Gaulla lažje začela pogajanja z vključitvi alžirske osvobodilne fronte v novi alžirski sistem.

Za izvedbo svojih načrtov se bo po zatrjevanju omenjenega lista de Gaulle poslužil «komisije alžirskih izvoljencev», ki naj bo sestala 21. novembra. Končni načrt bodo nato predložili v odobritev na ljudskem glasovanju, ki bo baje januarja.

Iz Pariza so danes odšli v Niamey predsednik republike Mauritanije, Ahidžo, predsednik republike Niger, Diori in minister-predsednik Senegala, Dia. Ob prihodu v Tunis so izjavili, da so prišli, zato da obiščejo Burgibo o sklepih konference v Abidžanu in da bodo stopili v stik tudi s članom alžirske vlade. Na letališču pa je ob njihovem prihodu prisotel tudi predstavnik alžirske vlade. Danes so imeli prvi razgovor z Burgibo. Verjetno se bodo jutri sestali z alžirskimi voditelji, popoldne pa bodo odpotovali iz Tunisa. Predstavnik alžirske vlade v Tunisu je danes ponovil, da alžirska vlada ne bo sprejela nobenega posredovanja, ker je zahtevala organiziranje referenduma pod nadzorstvom OZN.

V Parizu je na procesu o jajčnih barikadah prišel danes na vrsto znani poslanec Lagaillarde. Skupina skrajno desničarskih poslancev je v nedeljo v skupščini zahtevala, naj Lagaillarda takoj izpustijo na svobodo. Skupščina pa je to zahtevo zavrnila le z majhno večino. 219 poslancev je glasovalo proti zahtevi, 201 pa je zahtevo podprl.

Na procesu je Lagaillarde podal izjavo in poudaril, da se na procesu kot poslanec mesta «sedem tisoč dus». Dodal je, da se je udeležil upora, «ker je to bila njegova dolžnost kot alžirskega poslanca». Pripomnil je, da se upora ni udeležil kot zasebnik, temveč kot poslanec. Omenil je tudi, da so alžirske civilne in vojaške oblasti v dneh upora prijateljsko ravnale z njim in je potem svobodno odpotoval v Pariz.

Lagaillarde je primerjal svoj položaj s položajem «izdajalcev» in «napolizdajalcev, ki bi jih morali postaviti pred izvršilni ploton».

«Ti so na svobodi, je nadaljeval, in kakor Annette Roger (ki je obtožena, da je sodelovala z alžirsko osvobodilno fronto), izkoriščajo to da lahko zbežijo. Mesalj Hadž prireja tiskovne konference, obdan z oboroženimi partizani. Kar se tiče Ben Bele, mirno čaka, da postane minister. Zaradi tega je ta proces podel in monstruozen.»

Lagaillarde je zahteval naj ga sodijo tudi glede vloge, ki jo je imel pri uporu 13. januarja 1958. «Tistega dne, je dejal, sem v uniformi in poveljujoč oboroženim možem zasedel sedež generalne delegacije v Alžiru. Toda tedaj nisem bil aretiran, čeprav sem bil kriv upora. Ker ni moj zločin zastaran, zahtevam, da me sodite tudi zaradi tega.»

Zatem je Lagaillarde vztrajal, da ga je pri njegovem ravnanju vodila «želja po pomirjenju», in da je bil prepričan, da se bo vojska kmalu postavila na stran upornikov.

—«»—

Zasedanje UNESCO

PARIZ, 15. — Včeraj se je v Parizu začelo zasedanje UNESCO (Organizacija OZN za prosveto, znanost in kulturo). V tej organizaciji je sedaj 85 članov. Med temi so tudi države iz Afrike, ki so v zadnjem času postale neodvisne.

Prve besede ob včerajšnji otvoritvi so bile posvečene tem narodom, ki sta jih dosedanji predsednik in glavni ravnatelj pozdravila in izrazila željo, da bi organizacija v kratkem postala zares univerzalna.

Danes je bil etiopski poslanik Akale Work Apte Wold, ki vodi etiopsko delegacijo, izvoljen za predsednika splošne konference sedanjega zasedanja. Včeraj je bila zavrnjena sovjetska zahteva, naj se Kitajska sprejme kot članica v organizacijo. Danes je sovjetski delegat zahteval, naj se na dnevni red sprejmeta še naslednji dve vprašanji: 1. Izjava o takojšnjem priznanju neodvisnosti kolonialnim deželam. 2. Predlog Kube, naj se obsodi sleherni poizkus vmešavanja v notranje zadeve drugih držav zaradi gospodarskih nesoglasij.

Razen voditelja sovjetske delegacije so tudi vsi delegati vzhodnoevropskih držav in Gvineje poudarjali potrebo obsodbe kolonializma. Sovjetski delegat Lapin je prebral tudi poslanico Hruščeva, v kateri ta izreka željo, naj bi konferenca prispevala «k stvari ustvaritve sveta brez vojne, brez oborožitve in brez zatiranih in izkoriščanih narodov». «Prepričan sem, dodaja Hruščev, da znanstveniki in drugi predstavniki kulture na svetu ne bodo ostali nevtralni v veliki borbi za mir in tudi ne brezbrižni pred pravičnim gibanjem zatiranih narodov za njih narodno osvoboditev in proti kolonialnemu suženjstvu.»

Predstavnik Liberije je izjavil, da je dejstvo, da je toliko afriških držav zastopanih v UNESCO in da bodo kmalu zastopane še druge, najboljši dokaz o nepotrebnosti diskusije o kolonializmu, posebno še, ker je to politično vprašanje.

Ameriški delegat se je uprl sprejemu omenjenih predlogov na dnevni red in zadevo so prepustili predsedstvu skupščine.

—«»—

Rasizem v ZDA

NEW ORLEANS, 15. — Že drugi dan zaporedoma so štiri črnske učenke v spremstvu policijskih agentov prišle danes v dve osnovni šoli za belce. Proti njim so skupine žensk vpile. Okoli obeh šol so zgodaj zjutraj poslali policijska ojačenja, da preprečijo sleherno nasilje. Pred vhodom se je zbralo okoli sto policijskih agentov, ki so razgnali večje skupine demonstrantov. Številne matere so včeraj odpeljale svoje otroke iz šole in vpile, da nočejo integracije.

Danes je okoli šole krožil avtobus z belimi učenci. Otroci so imeli v rokah table, na katerih so bile začetne črke teroristične organizacije Ku Klux Klan in besede «Spominjajte se Little Rocka».

Velik odmev Tambronijevega koraka v javnem življenju

KD odklanja načelno rešitev PSI glede sestave upravnih odborov

Scelba predlaga sestavo upravnih odborov z relativno večino in je naklonjen celo spremembi veljavnega zakona, da bi mogli občinske in pokrajinske proračune odobriti tudi z relativno večino

RIM, 15. — Tambronijeva interpelacija na predsednika vlade Fanfanija v zvezi z govorom, ki ga je Fanfani imel preteklo nedeljo v Arezzu, in v katerem je med drugim izrekel priznanje Moru za likvidacijo Tambronijeve vlade v preteklem juliju, je naletela na najrazličnejši odmev v političnih krogih. To je tudi povsem razumljivo. Vodstvo KD, ki je neposredno prizadeto, skuša zadevo minimizirati in le pripominja, da je Tambroni ravnal nekorektno, ker bi moral svojo zadevo obravnavati znotraj stranke same, ne pa zahtevati «pojasnila» pred poslansko zbornico, hkrati pa se dodaja, da je zgrešil cilj, ko dolži Fanfanija, da naj bi zatrjeval, da se je spopad v preteklem juliju vršil med «levim in desnim ekstremizmom». Glasilo KD «Popolo» povsem ignorira Tambronijevo interpelacijo, «Messaggero» pa, ki pogosto odraža mišljenje vodilnih osebnosti iz vladnih in demokristjanskih krogov, piše, da zadeva ne bo imela «senzacionalnih» posledic, ker je danes položaj znotraj KD tak, da ne zahteva «izjemnih ukrenov».

Omenjeni list se hkrati vprašuje, kaj je napotilo Tambronija in Gonello (dodati pa bi morali tudi Scelbo, ki je preteklo nedeljo v Catanii prav tako nastopil javno proti vsakršnemu sodelovanju med KD in PSI), da sta javno, in mimo strankinih organov, nastopila proti sodelovanju s socialisti ter dodaja, da sta tako nudila socialistom možnost za ponovno poudarjanje njihove teze o odporu demokristjanske desnice proti vsakršni razširitvi demokratične baze, komunistom pa za poudarjanje njihovega frontizma.

In dejansko je današnja številka glasila KPI «Unità» objavila čez devet stolpcev, da je Tambronijeva interpelacija «odkrila bistvo katoliške stranke», v članku samem pa poudarja, da je večina prebivalstva izrazila na volitvah «enotno demokratično, protifašistično voljo po globokih socialnih reformah» in da je ta «večina demokratičnih sil» v stanju poraziti sedaj ne le desnico, ampak tudi politični monopol KD.

Socialistično glasilo «Avanti!» označuje Tambronijevo interpelacijo za provokacijo, ki ima namen preprečiti preobrat v levo, konkretno pa onemogočiti tudi napredno rešitev upravne krize v nekaterih velikih in večjih italijanskih mestih. «Avanti!» dodaja, da je Tambroni pristavil svoj lonček v ofenzivi, ki jo proti levemu centru na upravnem področju vodita tudi druga dva prvaka KD, Scelba in Gonella. Tudi socialdemokratska «Giustizia» obsoja Tambronijev korak in ga označuje za poskus razdora, ki je bil značilen za krizo v preteklem juliju. Glasilo republikanske stranke «La voce republicana» poudarja med drugim, da je treba Tambronijevo pobudo smatrati za «ponovno ofenzivo konservativnih sil, znotraj KD in izven nje; sil, ki so bile v preteklem juliju premagane, a ne povsem poražene, in ki skušajo vsiliti stranki relativne večine svojo politično usmerjenje». Glasilo MSI «Secolo d'Italia» (nedavni Tambronijevi zavezniki) pa seveda povsem podpira Tambronijeve teze; dodaja sicer, da bi Tambroni mogel voditi svojo polemiko znotraj svoje stranke, vendar pa hkrati zatrjuje, da «dežela zahteva načelno pojasnilo» v tej zadevi, ki je seveda fašistom zelo pri srcu.

Toda tudi mimo vseh odtenkov v oceni Tambronijevega napada na Fanfanija in na vodstvo KD, predvsem pa na njenega tajnika Mora, je povsem jasno, da gre pri tem za koncentričen napad proti vsakršni obliki sodelovanja med KD in socialisti; napad, ki gre od skrajne fašistične desnice, prek monarhistične in liberalne desnice, do desnega krila KD, kateremu je treba dodati še demokristjanske zagovornike centrizma okrog Scelbe ter pristaše republikanca Pacciardija.

Moro je danes zaključil posvetovanje s tajniki strank, ki podpirajo sedanjo vlado. Danes je bil na vrsti še tajnik PRI Reale, ki je Moru poudaril, da so republikanci naklonjeni politiki levega centra tudi na upravnem področju, Moro pa mu je zagotovil, da bosta vodstvo in glavni odbor KD upoštevala pri svojih ocenah tudi stališče republikanske stranke. Vodstvo KD se bo verjetno sestalo prihodnji petek. Na tem sestanku bo Moro poročal o svojih posvetovanjih s Saragatom, Malagodijem in Realejem, o volilnih rezultatih in o vprašanju sestave upravnih odborov. Proti koncu tega meseca ali v začetku decembra pa bodo o vseh teh vprašanjih razpravljali še na glavnem odboru KD, ki bo moral sprejeti dokončen sklep predvsem o vprašanju tako imenovanih težavnih upravnih odborov.

Že včeraj so se sestali Fanfani, Moro, Scaglia, Salizzoni, Gui, Gava, Delle Fave, Piccioni, Scelba in Salvi ter proučevali izide volitev in vprašanje upravnih odborov. Popolno soglasje je vladalo glede tega, da se sestavijo «centristični» upravni odbori povsod tam, kjer obstaja centristična večina; prav tako so se vsi strinjali, da je nemogoče sodelovanje s KPI in MSI; proti PDI ni bilo načelnih ugovorov; glede PSI so bili mnenja, da so možni krajevni sporazumi v primeru skrajne potrebe», odklonili pa so Nennijevo zahtevo po «globalni» rešitvi tega vprašanja. Scelba je celo predlagal, da bi v kritičnih primerih sestavili upravne odbore z «relativno večino» in da bi spremenili sedanji zakon, da bi tudi za odobritev proračuna zadoščala le relativna večina. Ta njegov predlog pa so — baje na pritisk Mora — zavrnili, oziroma za sedaj odložili.

A. P.

—«»—

Minister Garbuzov o valutni reformi v SZ

MOSKVA, 15. — Današnja «Pravda» objavlja članek finančnega ministra vlade ZSSR Vasilja Garbuzova o spremembi vrednosti rublja. Minister piše med drugim, da je svet izgubil zaupanje v dolar, in poudarja, da bo prevrednotenje rublja pomenilo začetek nadaljnjega dviga mednarodnega ugleda sovjetskega denarja. Glavni del svojega članka pa posveča Garbuzov razvrednotenju denarja v kapitalističnih državah in piše, da se je ameriško gospodarstvo poslabšalo. «Prevrednotenje rublja — piše minister — bo poleg dviga ugleda Sovjetske zveze pomenilo tudi stabilnost mednarodnih plačil v valuti.» Pisec članka še posebej poudarja, da bo kljub novim ukrepom uradni in turistični tečaj ostal nespremenjen. Minister zagotavlja klientom inozemskih tržišč, da ne bo nobena država ničesar izgubila in tudi ničesar pridobila zaradi prevrednotenja, kajti znižanje tečaja za zamenjavo v kapitalističnih državah bo imelo za posledico ustrezajoče znižanje cen v rubljih za zunanjo trgovino. Končno poudarja Garbuzov, da ima rubelj močnejši položaj od ameriškega dolarja in da je sovjetski dolg desetkrat manjši od dolga ZDA, ki znaša 290.9 milijarde dolarjev.

S tem v zvezi so nekateri zahodni gospodarski strokovnjaki v Moskvi mnenja, da bo prevrednotenje rublja olajšalo obračunavanje v sovjetski zunanji trgovini in da bo odslej tečaj za zamenjavo rublja bolj v skladu s svetovnimi cenami.

Iz Washingtona pa poročajo, da so krogi okrog zakladnega ministrstva ZDA mnenja, da sprememba zlate vrednosti rublja ne bo nikakor vplivala na denarništvo zahodnih držav, ter da sovjetski razlogi za ta ukrep «niso jasni». Isti krogi trdijo, da ne more biti nikakršnih posledic — ali pa v zelo majhni meri — za sovjetsko trgovino z Zahodom, ker se vsa trgovina s SZ obračunava v tujih devizah, kajti rubelj ni taka deviza, ki bi jo uporabljali v mednarodni trgovini, in njegova vrednost je važna samo za pravilno funkcioniranje sovjetskega notranjega sistema in morda delno tudi za sovjetsko trgovino z državami vzhodnega bloka.

—«»—

PARIZ, 15. — Predstavnik NATO v Parizu je danes izjavil, da so brez podlage vse govorice o bližnji ostavki generala Norstada.

Pred «nekaterimi spremembami» ameriške politike do OZN

Zelo majhna razlika v odstotku glasov obeh predsedniških kandidatov - ZDA za «še tesnejše sodelovanje» v NATO

WASHINGTON, 15. — Na podlagi zadnjih podatkov se je razlika glasov v korist Kennedyja še zmanjšala in znaša samo 348.750. Izvolitev Kennedyja pa je vsekakor zagotovljena, ker je do sedaj dobil 300 volilnih glasov proti 185, ki jih je dobil podpredsednik Nixon. Opolnoči od 14. na 15. novembra je bilo stanje naslednje:

Kennedy 33.862.866 (49,96%).
Nixon 33.514.116 (49,45%).
Drugi kandidati 396.933 (0,59 odst.).

Ni še končano štetje glasov v Kaliforniji (kjer vodi Kennedy s približno 30.000 glasovi), na Aljaski in na Havajskih otokih. V teh dveh državah vodi Nixon.

Ni izključeno, da bo ob končanem štetju glasov Kennedy še vedno pod absolutno večino in bo tako postal 12. predsednik v ameriški zgodovini, ki bo izvoljen, ne da bi prekoračil 50 odstotkov skupnih glasov.

Republikanski voditelji v Chicagu pa so formalno predložili zahtevo za novo štetje glasov v državi Illinois, kjer je 27 volilnih glasov dobil Kennedy. Republikanci trdijo, da štetje glasov v Chicagu, kjer se je tehtnica obrnila v korist Kennedyju, ni točno.

Demokrati pa so s svoje strani opozorili na nekatere nerednosti na številnih sedežih te države, kjer je Nixon dobil močno večino.

Na podlagi do sedaj preštetih glasov (manjka samo še nekaj sedežev) vodi Kennedy v državi Illinois s približno 5500 glasovi.

Član ameriške delegacije v OZN in zunanjepolitičnega odbora v senatu senator Morse je izjavil, da se namerava Kennedy sestati z ameriško delegacijo v Organizaciji ZN, ko se bo vrnil s Floride. Razgovarjal se bo «o nekaterih spremembah» ameriške politike do OZN. Senator Morse je izjavil, da je v stiku s Kennedyjem, kar se tiče OZN, odkar je bil ta izvoljen za novega predsednika, in da se je razgovarjal o vprašanjih ameriške zunanje politike v zvezi s sedanjim zasedanjem skupščine OZN.

Morse ni hotel dati drugih izjav, poudaril pa je, da gre pri predvidenih spremembah bolj za obliko kakor za bistvo.

V Londonu je Mac Millan v spodnji zbornici izjavil, da z zadovoljstvom gleda na svoj čimprejšnji sestanek z novim predsednikom ZDA. Dodal je, da bi bil zadovoljen razgovarjati se s Kennedyjem o mednarodnih vprašanjih, pred katerimi so ameriški in angleški voditelji.

Ameriški poslanik v Bonnu Dowling je izjavil, da bo njegova vlada predložila konec decembra v Parizu na zasedanju sveta NATO «politične in vojaške predloge za še tesnejše sodelovanje v notranjosti zavezništva». Dodal je, da bo pomoč nezadostno razvitim deželam «dolžnost sedanjega časa».

—«»—

Powersa bodo izpustili?

BERLIN, 15. — Po pisanju zapadnoberlinskega časopisa «Telegraf» se v Moskvi širi govorica, da bo Hruščev dal izpustiti Francisa Powersa, pilota ameriškega letala «U-2», ki je bil obsojen na 10 let ječe, ker hoče baje doseči na vsak način izboljšanje odnošajev z ZDA sedaj, ko je bil Kennedy izvoljen za predsednika.

Resolucija desetih držav v OZN za obnovitev pogajanj o razorožitvi

Resolucija je plod dolgih pogajanj Krišne Menona - Razprava o Mavretaniji - Skoraj vsi odbori so v zaostanku z delom

NEW YORK, 15. — Indija in drugih devet držav so predložile danes predsedstvu političnega odbora OZN osnutek resolucije, ki določa navodila, ki naj bi bila podlaga sporazumu o splošni in popolni razorožitvi, ter predlaga takojšnjo obnovitev pogajanj, da pride do takega sporazuma pod mednarodnim nadzorstvom.

Resolucija poziva vse države, naj v pričakovanju ustanovitve potrebnega nadzorstvenega sistema ne izvršijo nobene oblike iznenadnega napada in nobenih priprav v tem smislu.

Resolucija je plod pogajanj, ki jih je vodil nekaj tednov indijski obrambni minister Krišna Menon predvsem z ZDA in SZ. V krogih indijske delegacije izjavljajo, da vsebuje ta osnutek največji skupni imenovalec med stališčem Vzhoda in Zahoda, v katerega je privolila SZ, «pogojno» pa tudi ameriška delegacija.

Razen Indije so resolucijo podpisale: Burma, Gana, Indonezija, Irak, Jugoslavija, Maroko, Nepal, Venezuela in ZAR.

Resolucijo je v političnem odboru obrazložil Krišna Menon. Pozval je velike države, naj se zavedajo nevarnosti sedanjega stanja in naj se potrudijo za obnovitev pogajanj na konkretni podlagi.

Sovjetski delegat Zorin je podprl resolucijo, o kateri je izjavil, da «upošteva minimum, ki je potreben za sklenitev pogodbe o splošni in popolni razorožitvi». Dodal je, da resolucija ni tako konkretna in konstruktivna kakor je sovjetska, toda «predstavlja zaključek gibanja, ki je prišlo do izraza v skupščini s strani mnogih držav, ki so videle nepotrebnost ali nevarnost zahodnih predlogov za nadzorstvo nad oboroževanjem namesto nad razorožitvijo».

Zorin je izjavil tudi, da je resolucija konstruktivna podlaga za obnovitev pogajanj za sklenitev sporazuma o razorožitvi in da je obnovitev pogajanj v čimprejšnjem času sedaj odvisna od ZDA in njihovih zaveznikov.

Ameriški delegat Wadsworth je izjavil, da je resolucija nesprejemljiva v sedanji obliki. Ameriška delegacija se strinja z mnogimi njenimi točkami toda pogajanja o razorožitvi «se ne smejo začeti na omejevalni podlagi». Dodal je, da je SZ od vsega začetka skušala nagniti tehtnico v prid svoje teze «vse ali nič». Ta sovjetska teza se vidi tudi v sedanji resoluciji, «ki določa kot edini smoter pogajanj pripravo pogodbe o splošni in popolni razorožitvi». «Ta smoter je sicer zaželen toda neizmerno težaven in zapleten»

Wadsworth je izrekel priznanje Menonu in je dejal, da bo sprejel resolucijo, če bodo vanjo vnesene nekatere spremembe, tako da bo «predstavljala ravnotežje med posameznimi stališči».

Zorin je odgovoril, da je edini način za napredovanje, da se o razorožitvi ponovno govori na izrednem zasedanju skupščine OZN med državnimi poglavarji. To zasedanje naj bi bilo spomladi.

Zorin je zatem zavrnil kanadsko resolucijo, Wadsworth pa je pripomnil, da «daje Zorin nov primer politike ultimata».

Govorili so še delegati Burme, Jugoslavije in ZAR, ki so podprli predloženo resolucijo kot sopodpisniki.

Danes se je v političnem odboru začela razprava o Mavretaniji. Kakor je znano, zahteva Maroko to ozemlje severnozahodno od saharske puščave zase, medtem ko mu misli Francija priznati neodvisnost z 28. novembrom.

Maroški minister Mohamed Boucetta je izjavil, da je Mavretanija vedno bila sestavni del Maroka, in je pripomnil: «Neodvisnost tiste, ki se imenuje Mavretanija, je velika sleparija in velika iluzija». Pripomnil je, da Mavretanija ni nikoli sestavljala ločene ozemeljske enote, in je obtožil Francijo, da se je zarotila proti maroški enotnosti. Dejal je, da ni mogoče dati neodvisnosti tako imenovani mavretanski republiki, ki ni nikoli obstajala, in je dejal, da bi z neodvisnostjo tega ozemlja Francija obdržala svoja vojaška oporišča, ki jih drugače ne bi mogla imeti. Razen tega bi imela na razpolago področja za preizkušanje atomskega orožja.

Francoski predstavnik pa je obtožil Maroko aneksionističnih teženj in je dejal, da Francija govori v imenu Mavretanije, dokler ne bo ta lahko sama branila svoje pravice v OZN. Zanikal je, da bi Mavretanija kdaj imela meje z Marokom, in je trdil tudi, da Mavretanija ni nikoli tvorila z Marokom zemljepisne enotnosti. Pripomnil je, da vse pogodbe, ki jih je Maroko sklenil v 19. in 20. stoletju, določajo mejo od Djebel Nani in Oued Noun. Na koncu je francoski predstavnik izjavil, da to vprašanje ni niti francosko niti maroško in da sploh ni nobeno vprašanje. Seja se bo nadaljevala jutri.

Posebni politični odbor OZN je sinoči sklenil odložiti za en teden razpravo o povečanju števila članov Varnostnega sveta ter gospodarskega in socialnega sveta.

Hammarskjoeld je sinoči sklical sejo posvetovalnega odbora o Kongu, ki je trajala štiri ure. Objavili niso nobenega uradnega poročila, zdi pa se, da se niso mogli sporazumeti o nobeni točki, ki so jih obravnavali.

V OZN skoraj ni organa, ki bi se v svojem delu držal določenega programa in določenega dnevnega reda letošnjega zasedanja. Sodijo celo, da je vprašanje, ali bodo nekateri odbori lahko v predvidenem času proučili vrsto vprašanj, ki jih še niso načeli.

Predsednik skupščine Boland je opozoril predsednike nekaterih odborov, da je treba pospešiti delo, tako da bi bil uresničen predlog, naj skupščina konča delo 17. decembra.

Poznavalci pa sodijo, da je možno, da bodo vsi odbori lahko končali delo, razen političnega in posebnega političnega odbora, ki morata pretehtati še vrsto odprtih mednarodnih problemov.

V OZN zdaj omenjajo 20. december kot datum prekinitve zasedanja. Delo naj bi se nadaljevalo v začetku prihodnjega leta, ko bi politični in posebni politični odbor nadaljevala obravnavanje vprašanj, ki so na dnevnem redu. Mnenja o tem, kdaj naj bi ta dva odbora nadaljevala delo, so deljena. Po mnenju nekaterih naj bi se odbora sestala takoj v začetku januarja, medtem ko drugi sodijo, da bi bilo bolj zaželeno, da bi se razprava nadaljevala pozneje, v februarju ali marcu, ko bi bilo že v polni meri čutiti politiko nove ameriške administracije. Dokončno bodo o tem, kdaj naj bi se nadaljevala razprava v obeh odborih, sklepali na plenarnem sestanku skupščine sredi decembra.

—«»—

Sovjetska reakcijska letala za Maroko

RABAT (Maroko), 15. — Vlada Maroka je nocoj sporočila, da je sprejela ponudbo vojaške pomoči Sovjetske zveze. Maroko bo prejemal od SZ v prvi vrsti reakcijska letala. V poročilu se poudarja, da sta se glede te pomoči sporazumela na nedavnem sestanku maroški prestolonaslednik Mulaj Hasan in sovjetski veleposlanik v Rabatu. Tedaj je veleposlanik prestolonasledniku izjavil, da želi sovjetska vlada nuditi pomoč Maroku «na vseh področjih in tudi v sovjetskih reakcijskih letalih». Prestolonaslednik je tedaj odgovoril, da sovjetsko ponudbo ceni in se je zanjo v imenu kralja, v svojem imenu in v imenu vlade veleposlaniku zahvalil.

V marcu letos pa je bilo objavljeno, da je Maroko prejel od vlade ZDA baje 40 milijonov dolarjev za gospodarski razvoj, od tega 23 milijonov dolarjev za namakanje in za gradnjo hidroelektričnih central v vzhodnem Maroku. Pred enim letom je prestolonaslednik Mulaj Hasan v svojstvu vrhovnega poveljnika maroških oboroženih sil sprejel pošiljko ameriškega orožja in sicer poljske topove, okiepne in druge avtomobile.

S kongresa SZDL Bosne in Hercegovine

Bakarić o značilnostih jugoslovanskega socializma

Sen. Ferruccio Parri gost Zveze borcev Jugoslavije

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 15. — Član zveznega odbora Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije Vladimir Bakarić je izjavil danes na kongresu Socialistične zveze delovnega ljudstva Bosne in Hercegovine, da je jugoslovanski socializem sestavni del socialističnega gibanja na svetu, da gospodarski razvoj Jugoslavije potrjuje pravilnost jugoslovanske politike in da jugoslovanski socializem zavzema posebno mesto v marksističnem socialističnem gibanju. Bakarić je opozoril, da sta Marx in Engels menila, da razvojna pot od kapitalizma do socializma ne bo niti lahka, niti hitra in da bodo potrebne globoke spremembe in razni stadiji. Prav malo bomo zgrešili, je poudaril Bakarić, če rečemo, da smo edina socialistična država, ki to sistematično, zavestno in preudarno upošteva. To je glavna jugoslovanska značilnost. To je tisto, je izjavil Bakarić, kar nas tako mnogo razlikuje od drugih socialističnih gibanj, to je tisto, kar daje tako mnogo gibalnih sil v razvoju ne samo novih odnosov, temveč tudi materialnih bogastev. Bakarić je nadalje ugotovil, da je Jugoslavija v razvoju spreminjanja najemnih delavcev v «svobodno asociacijo proizvajalcev» že prešla nekatere etape. Desetletne izkušnje delavskega samoupravljanja v Jugoslaviji so po besedah Bakariča popolnoma potrdile Engelsove misli.

Ko je govoril o jugoslovanski zunanji politiki, je Bakarić ugotovil, da je jugoslovansko ljudstvo enotno v oceni mednarodnega položaja in v podpori politiki ohranitve miru, ki jo je formuliral Tito. Podpora, ki jo ta politika vedno bolj dobiva na svetu, je pozitiven činitelj in moment, ki vliva nove upe. Bakarić je dejal, da se še ne vidijo možnosti za rešitev perečih mednarodnih vprašanj, čeprav se je močno povečal pritisk na tiste elemente, ki otežkočajo njihovo rešitev. Enotna podpora jugoslovanskih narodov politiki miru krepi moralne sile na svetu in jih spreminja v vedno večjo oviro politiki, ki ogroža mir.

Predsednik centralnega odbora Zveze borcev Jugoslavije Aleksander Ranković je sprejel danes dopoldne uglednega italijanskega antifašističnega borca senatorja Ferruccia Parrija. Ranković se je zadržal s Parrijem v daljšem prijateljskem razgovoru, katerega so se udeležili tudi podpredsednik Zveze borcev Jugoslavije dr. Pavle Gregorić in tajnik komisije za mednarodne zveze borcev Predrag Ajtić, Senator Parri je gost Zveze borcev narodnoosvobodilne vojne.

B. B.

—«»—

Nova ležišča železne rude v Srbiji

BEOGRAD, 15. — Geološka raziskovanja so v Srbiji odkrila nova ležišča železne rude. Čeprav še niso ugotovljene točne rezerve, sodijo, da bo izkoriščanje zaradi visokega odstotka kovine v rudi, ekonomično. Z izkoriščanjem novih in razširjenjem proizvodnje starih rudnikov železa se proizvodnja rud v Jugoslaviji stalno veča. Leta 1950 je Jugoslavija proizvedla 731 tisoč ton železne rude, pet let kasneje se je proizvodnja povečala na 1.398.000 ton, lani pa na 2.095.000 ton. Istočasno se je povečala tudi proizvodnja ostalih rud. Tako se je zadnjih deset let povečala proizvodnja bakra za dvakrat, boksita pa za skoraj štirikrat. Istočasno so bila v Jugoslaviji odkrita nova ležišča svinca, cinka, živega srebra in drugih kovin.

Vlak in avtobus sta se trčila V ČSR sta se trčila dva vlaka

Pri nesreči, ki se je dogodila blizu Rima, je zgubilo življenje šest ljudi - Pri nesreči v ČSR pa je bilo ubitih 110 potnikov - Letalska nesreča pri Filipinih

RIM, 15. — Vlak, ki je odpeljal danes zjutraj iz Rima v Pescaro, se je na progi Cineto-Tivoli na nekem križišču blizu Avezzana trčil z avtobusom, v katerem je bilo več študentov. Pri trčenju je avtobus odletel 20 metrov čez cesto in se prevrnil v cestni jarek. Šest potnikov avtobusa je zgubilo življenje, več pa jih je bilo ranjenih. Med ranjenimi sta tudi šofer avtobusa in paznica pri zapornici. Paznica je pravočasno zaprla zapornico in je čakala prihod vlaka. Pri tem je opazila, da prihaja avtobus z veliko hitrostjo in mu je dala znamenje, naj se ustavi. Toda avtobus je nadaljeval pot, podrl zapornico ter zadel ob vlak, ki je pravkar privozil mimo. Takoj nato je paznica padla v nezavest in se je osvestila šele v bolnišnici. V avtobusu je bilo 12 oseb. Strojevodja in njegov pomočnik sta skušala vlak ustaviti, toda jima ni uspelo, ker sta avtobus opazila le nekaj metrov pred seboj. Med ranjenimi je šest oseb, med katerimi tudi dva strojevodja.

PRAGA, 15. — Kakor poroča praški radio, se je sinoči dogodila huda železniška nesreča, ko sta se dva tovorna vlaka trčila blizu Steblove pri Pardubicah. Pri nesreči je zgubilo življenje 110 ljudi, 106 pa jih je bilo ranjenih.

Kakor poroča radio, se je nesreča dogodila zaradi prekršitve osnovnih določb železniškega prometa. Gre za eno najhujših železniških nesreč, kar se jih je do sedaj dogodilo v ČSR. Na kraj nesreče so takoj prišli minister za promet in drugi vladni funkcionarji. Imenovali so vladno komisijo, ki ima nalogo poskrbeti za prvo pomoč žrtvam in izvesti preiskavo.

MANILA, 15. — Letalo ameriške mornarice, v katerem je bil poveljnik pomorskih sil na Filipinih admiral Spring, je strmoglavilo na goratem področju kmalu po odletu iz Manile. V letalu je bila tudi žena admirala Springa in pet vojakov. Vsi so zgubili življenje.

DAMASK, 15. — Danes so uradno sporočili, da je število mrtvih pri požaru, ki je nastal v kinematografu v Amudi, blizu Damaska, 152, ranjenih pa je bilo 20. Po prvih ugotovitvah je nesreča nastala zaradi kratkega stika, ki je povzročil požar, ki se je hitro razširil na lesene stene barake, kjer je bila predstava. Okoli 12 otrok je v bolnišnici s hudimi opeklinami po vsem telesu. Med 152 žrtvami so vsi razen ene imeli manj kakor 14 let. Med mrtvimi je tudi neki 30-letni Mohamed Said Daqouri, ki je umrl med plameni, potem ko je rešil 11 otrok.

Nad 200 otrok so rešili, preden se je stavba porušila. Nekateri trdijo, da znaža število žrtev 163. V majhnem kraju Amudi je skoraj ena žrtev v vsaki družini. Lastnike kinematografa in

Vreme včeraj: najnižja temperatura 9.6, najvišja 13.4, ob 19. uri 11.2 stopinje, zračni tlak 1017.5 pada, veter 4 km jugovzhodnik, vlage 75 odst., nebo 8 desetin pooblačeno, morje skoraj mirno, temperatura morja 16.2 stopinje.

Tržaški dnevnik

Danes, SREDA, 16. novembra Albert
Sonce vzide ob 7.06 in zatone ob 16.33. Dolžina dneva 9.27. Luna vzide ob 3.45 in zatone ob 15.27
Jutri, ČETRTEK, 17. novembra Ljuba

Delegacija tržaške trgovinske zbornice bo obiskala Ljubljano

V Trstu pripravljajo memorial o raznih vprašanjih, ki bodo na dnevnem redu v Ljubljani - Izmenjava električne energije med Slovenijo in Trstom?

Predvidevajo, da bo delegacija tržaške trgovinske zbornice že januarja obiskala trgovinsko zbornico Slovenije, ki ima sedež v Ljubljani. Gre za prvi tak uradni obisk, ki pa ne bo imel svečanega značaja, temveč bodo skušali to priliko izkoristiti za razpravo o nekaterih splošnih pomembnejših vprašanjih. Tako sedaj tržaška trgovinska zbornica že pripravlja memorial o raznih vprašanjih in bodo ta material pravočasno poslali sorodni slovenski organizaciji v Ljubljano, da bo na ta način sestanek dobro pripravljen.

Gre za vrsto zelo resnih vprašanj, ki se neposredno nanašajo na tekoči razvoj trgovinske dejavnosti in ki istočasno tudi odpirajo perspektive za prihodnost. Tako je potrebno podrobneje proučiti stanje avtonomnega tržaškega računa, preko katerega naj bi se odvijala v lokalnem okviru trgovinska izmenjava med Trstom in sosednjimi jugoslovanskimi področji. Ugotoviti je treba, da se promet preko tega računa znižuje, kar zlasti škodi Trstu, saj na ta način izgublja del svojega trgovinskega prometa v korist drugih pokrajin.

Podrobno bi bilo treba razpravljati tudi o cestnih zvezah in to v okviru evropskega načrta avtomobilskih cest. Gre za povezavo Trsta s cestnim omrežjem preko Tržiča in Mester na eni strani in po drugi preko Reke z Jadransko magistralo. Poleg tega gre za povezavo z Beogradom in dalje proti Turčiji preko že zgrajene avtomobilske ceste Ljubljana - Zagreb - Beograd. V poštev bi tukaj tudi prišla povezava Videm - Gorica - Ljubljana.

V okviru teh načrtov je izredno važno tudi energetsko vprašanje, saj obstajajo stvarne možnosti, da se s sodelovanjem premoste številne objektivne tehnično - gospodarske težave. Trst in zlasti industrijsko pristanišče potrebuje vedno večje količine električne energije in v praksi na italijanskem področju ne obstajajo več možnosti za ceneno izgradnjo novih hidrocentral. Obstaja pa v Trstu zelo ugodna možnost za gradnjo kalorične električne centrale, ki pa bi seveda lahko samo nekako izpopolnjevala vodno električno energijo.

Podoben je položaj tudi na sosednem jugoslovanskem področju, kjer se že zdaj dokaj naglo razvija industrija in ki se bo v prihodnosti razvijala še nagleje. Nujno pa je zato potrebna cenena električna energija in gradnja električnih central.

Izpopolnjevanje obeh sistemov bi bilo torej izredno ugodno in to za oba partnerja, zaradi česar tudi ne bi bilo težav, da se zagotovi potreben kapital. Končno ne obstajajo skoro nobene težave političnega značaja in postopoma izginja tudi nezaupanje, ki bi edino lahko preprečilo izvedbo takih načrtov.

—«»—

Nova revizija volilnih imenikov

Sinoči se je v Ul. SS. Martiri sestala občinska volilna komisija, ki je opravila prvo revizijo volilnih seznamov v mesecu novembru ter črtala 750 volilnih upravičencev. Tako je sedaj vpisanih v volilne sezname tržaške občine 211.323 volilnih upravičencev, od katerih 95.016 moških in 116.307 žensk. Komisiji je predsedoval odbornik Venier. Sestala se bo ponovno konec meseca.

—«»—

Petarda ranila otroka v oči

Včeraj popoldne ob 15.10 so z rešilnim avtom pripeljali v bolnišnico 4 leta starega Franca Humarja iz Ul. della Rampa št. 1. Dečka so s prognozo okrevanja v 15 ali 20 dneh sprejeli na okulistični oddelek, kajti zdravniki so ugotovili, da ima v očeh majhne rane. Mati ponesrečenega dečka, 40 let stara Ines Portolano por. Humar, je v bolnišnici povedala, da se je njen sinko igral na dvorišču z drugimi otroki, ko je nenadoma eksplodirala petarda in ga ranila. Za zadevo se sedaj zanimajo karabinjerji.

Nesramna žalitev

Glasilo videmskih veleposestnikov in tržaških monopolistov («Confindustria») «Messaggero Veneto» je včeraj preseglo vse dosedanje nesramne izlive. V polemiki z glasilom tržaške federacije KPI «Il Lavoratore» je neki pisun napisal tudi tele besede: «povezani s slovenskimi fašisti NSZ».

To si drzne napisati list, čigar ravnatelj je med fašistično okupacijo Slovenije zavzemal v Ljubljani važno in zaupno mesto v fašistični hierarhiji in čigar tržaški pisec polemik je bil znan fašistični prvak, ki se je preleviv črnuha, ko je ob konjunkturi fašizma slekel republikansko srajco.

Kandidati NSZ na volitvah in njeni pristaši ter volivci so se borili v partizanskih vrstah za uničenje fašistične in nacistične zalege, ali pa stradali po fašističnih ječah, ko so ti pisuni zvesto in vneto služili fašizmu in nacizmu in ga poveličevali, če niso delali še kaj hujšega, sedaj pa si jim upajo dati za nas najbolj podel, osnuden in osovražen vzdevek. Takšno ravnanje presega že vse meje, kajti ko človek bere kaj takega, ne ve ali bedi, ali sanja, tako je to početje teh fašističnih ostankov nesramno.

Jutri stavka uslužbencev slaščičarske industrije

Razbila so se pogajanja za obnovo in izboljšanje delovne pogodbe

Jutri bo po vsej Italiji 24-urna stavka delavcev in uradnikov slaščičarske industrije. Do te enotne stavke, ki so jo proglasile vse tri sindikalne organizacije, je prišlo, ker so delodajalci odbili zahteve za obnovo delovne pogodbe in so se na ta način pogajanja razbila.

Sindikalne organizacije so v vsedržavnem okviru zahtevale: povečanje plač, novo ureditev delovnega urnika, podaljšanje dopustov, povišanje periodičnih poviškov, izenačenje prejemkov med moškimi in ženskami, ureditev položaja vajencev, poenotenje posebnih prispevkov, boljšo ureditev akordnega dela in nekatere druge zahteve, ki se nanašajo na poenostavitev delovne pogodbe.

Včeraj so se zbrali uslužbenci prizadetih lokalnih podjetij na enotno skupščino, na kateri so sindikalni predstavniki obrazložili položaj in pozvali vse delavce, da se enotno odzovejo vabilu sindikalnih organizacij in enotno stavkajo. V Trstu bodo stavkali v podjetjih: Vidiz, Eppigher, Romea in drugih.

Skupščina uslužbencev Delavskih zadrug

Sinoči je bila skupščina uslužbencev Delavskih zadrug v sindikalni dvorani v Ul. Pondares, na kateri so razpravljali o bližnjih volitvah za obnovo notranje komisije. Včeraj se je tudi sestala paritetična volilna komisija, ki je pričela z razgovori za pripravo volitev. Komisija bo z delom zaključila v četrtek.

—«»—

Tudi pri reprizi lep uspeh opere «Simon Boccanegra»

Včeraj zvečer je bila repriza Verdijeve opere «Simon Boccanegra». Z ne manjšim uspehom kot na premieri so vsi izvajalci opravili svoj težak posel tudi na včerajšnji predstavi. V vlogi protagonista se je odlikoval tako po svojem močnem in lepem glasu, zlasti pri nekaterih scenah (pri tem imamo predvsem v mislih konec druge slike prvega dejanja) baritonist Dino Dondi. Dostojno mu je stal ob strani Fiesco basista Paola Washingtona. Medtem ko je pel Gabriela Adorna na premieri Ferrando Ferrari — glasovno je bil kar dober — je do reprize tenorist Mirto Picchi prestal svojo nerazpoloženost ter nastopil v vlogi, ki mu je bila že od začetka namenjena. Bil je ne le pevsko na mestu temveč se je tudi mnogo bolj sproščeno gibal po odru kot njegov namestnik, Giorgio Giorgetti je imel nehvaležno vlogo Paola Albianija, opravil pa jo je dostojno. Mirella Parutto, nosilka glavne (in skoraj edine) ženske vloge, je pevka, ki ji ne manjka osnov, da lahko uspehu v vlogi Amelie priaruči še druge. V manjših vlogah so peli Vito Susca, Raimondo Botteghelli ter Liliana Hussu.

Tudi včeraj je občinstvo še posebej s ploskanjem nagradilo tudi dirigenta Franca Capuana ter orkester. Zbor je kot običajno pripravil Adolfo Fanfani, medtem ko se je to pot režiser Carlo Piccinato preskusil tudi z osnutki — skupaj z Enzom Dehójem — za sceno. Nastala je nekonvencionalna scena, ki s svojo lahkotnostjo odra ne obremenjuje.

Opera se bo ponovila še v petek in nedeljo, medtem ko je v soboto že premiera Ghedinijeve opere «Marija Aleksandrijska».

Zadnje priprave v Novem gledališču

V Novem gledališču so zadnje vaje za petkovo premiero Pirandellovega dela «Šest oseb išče avtorja». Pred 40 leti je Pirandello prvič uprizoril to svoje veliko delo, ki je poželo dozivelo nešteto uprizoritev. Zdi se, da se že na vsaki vaji ponavlja čudež tega dela. Vsak položaj, vsaka beseda, vsak odmor nastane — tako se zdi — prav tedaj, kakor da ne bi bilo zraven režiserja Di Martina, ki z vso natančnostjo vodi svoje igralce.

Zdi se, kot bi bilo res, da pride, medtem ko se skupina pod vodstvom ravnatelja — igra ga Carlo Bagno — pripravlja na skušnjo, šest oseb s svojo dramo, s svojimi zahtevami. In Ottorino Guerrini ter Marisa Fabbri se zdita zares oče in mati, Anna Miserocchi in Rino Romano pa pastorka in sin in tako je z ostalimi, ki še nastopajo: Clara Colosimo, Luciano Alberici, Nais Lago.

S to predstavo se pričenja sedma sezona tržaškega Stalnega gledališča.

—«»—

Razstava brazilskih slikarjev

Z majhno slovesnostjo je bila včeraj v umetnostni galeriji Novega gledališča otvorjena razstava del brazilskih slikarjev. Razstavo je s primernim nagovorom otvorila gospa M. G. Nagueira, konzul Brazilije v Trstu, ki se je med drugim zahvalila Kulturnemu in umetniškemu krožku za sodelovanje pri organiziranju razstave. Potem je spregovoril še predsednik tega krožka Fonda Savio.

Med zbranim občinstvom smo opazili predstavnike oblasti ter številne umetnike ne samo iz Trsta, temveč tudi iz Benetk. Poleg predstavnika beneške Bienale sta bila navzoča tudi slikarja Anton Mušič in Santomaso.

Na razstavi je vsega skupaj 19 del, katerih avtorji so: Antonio Bandeira, Danilo Di Prete, Manabu Mabe, Aloisio Magalhaes, Teresa Nicolao, Loio Persio. Razstava bo odprta do 24. novembra.

RAZNA OBVESTILA

SESTANEK SLOVENSKEGA FOTOKLUBA

Danes 16. t. m. ob 20.30 bo redni sestanek Slovenskega fotokluba v Ul. Geppa 9-II. Priporočamo točnost.

Narodna in študijska knjižnica v Trstu bo imela svoj tretji redni občni zbor v četrtek 24. novembra t.l. ob 18.30 v svojih prostorih v Ul. Geppa 9 s sledečim dnevnim redom:

1. **Pozdrav predsednika**
2. **Poročilo tajnika**
3. **Poročilo blagajnika**
4. **Poročilo nadzornikov in razrešnica odboru**
5. **Izvolitev novega odbora**
6. **Smernice za bodoče delo**
7. **Razno.**

* * *

Narodna in študijska knjižnica bo priredila v zimski sezoni 1960-61 sledeča predavanja: leposlovje: moderno slovensko slovstvo, zgodovinski razvoj slovenskega jezika, prešernoslovje; folklora: stari slovenski običaji na Primorskem; umetnostna zgodovina: primorska umetnost, moderna slovenska umetnost, baročna slovenska umetnost; tehnika: nuklearna fizika, naš pogled v vesolje (astronavtika), fotografije Lune; sociologija in pravo: kozmično pravo, misija dobre volje (socialistični odnosi).

DAROVI IN PRISPEVKI

Namesto cvetja na grob drage prijateljice Ivice Skerlj por. Jelušič, daruje Anica Gombač 1000 lir za Dijaško Matico. Ob 19-letnici smrti nepozabnega Edvarda Rustje daruje jo družine Rustja in Polduzzi 2000 lir za Dijaško Matico.

—«»—

NOCNA SLUŽBA LEKARN

Crevato, Ul. Roma 15; Croce Verde, Ul. Settefontane 39; dr. Gmeiner, Ul. Giulia 14; Al Lloyd, Ul. dell'Orologio 6; dr. Signori, Trg bolnišnice 6.

Slovensko gledališče v Trstu

DANES 16. t. m. ob 20.30 uri v prosvetnem domu na Opčinah
JOŽE JAVORŠEK

«MANEVRI»

Komedija v dveh delih
Režiser: Jože Babič
Asistent režije: Adrijan Rustja
Scenograf: inž. arh. Niko Matul
Kostumograf: inž. arh. Milena Matul
Glasba: Aleksander Vodopivec
Besedilo songa: Tit Vidmar

V torek, 22. t. m. ob 20.30 v kinc dvorani v Škednju
JOŽE JAVORŠEK

«MANEVRI»

GLEDALIŠČA

TEATRO NUOVO

V petek 18. t.m. bo otvoritev VII. gledališke sezone s Pirandellovo predstavo «Šest oseb išče avtorja». Režija Giuseppe Di Martino.

Cene: sedeži sektor A 1100 lir; sedeži sektor B 650 lir; galerija 300 lir.

* * *

Abonmaji in prenotacije se sprejemajo od 10 do 13 in od 16.30 do 19.30 pri gledališki blagajni v Ulici Giustiniano ter v Pasaži Protti.

Cena za abonmaje za sedem predstav: za premiere: sedeži sektor A 6000 lir; sedeži sektor B 4000 lir.

Za ponovitve: sedeži sektor A 4000 lir; sedeži sektor B 2000 lir.

GLASBENA MATICA TRST

V soboto, 19. t. m. ob 21. uri v Avditorliju v Trstu

KONCERT KOMORNEGA MOŠKEGA ZBORA IZ CELJA

Dirigent EGON KUNEJ

Prodaja vstopnic v Tržaški knjigarni, Ul. sv. Frančiška 20, tel. 61792 od srede dalje.

Cene: Parter 300, galerija 200 in za dijake 100 lir.

LJUDSKA PROSVETA

22. t.m. zvečer nastopi v dvorani na Kontovelu Komorni moški zbor iz Celja, ki ga vodi prof. Egon Kunej.

KINO

Fenice 15.00 «Vsi domovi», Alberto Sordi, Serge Reggiani.
Excelsior 14.45 «Psycho». Film Alfreda Hitchcocka. Anthony Perkins, Vera Miles.
Filodrammatico 16.00 «Mladi tolovaji (zapravljena življenja)». Prepovedano mladini.
Grattacielo 16.00 «Zločinec je prvi vrati», Stanley Baker, Joan Craford.
Arcobaleno 16.00 «Balada o vojaku», Valodia Ivascov, Gianna Proharienko. Nagrajen v Cannesu in Minsku.
Supercinema 15.30 «Bila je noč v Rimu», Rossellinijev film. Leo Genn, Giovanna Ralli.
Alabarda 16.00 «Zmenek na Paschiu», scopecolor, Mina, Domenico Modugno.
Aurora 16.30 «Adua in tovarišice».
Capitol 16.00 «Ne jejte marjetice», Doris Day, David Niven.
Garibaldi 16.30 «Eksekucijski vod», Dany Robin, George Marchal.
Cristallo 16.00 «Whisky in slava», technicolor.
Impero 16.00 «Bele sence».
Italia 16.00 «Tiste», Kay Ficher, Klaus Holm. Prepovedano mladini. Zadnji dan.
Massimo 16.0 «Dežurni narednik», Luisella Boni, Mario Riva, Patrizia Della Rovere.
Moderno 16.00 «Space men», technicolor, Rick Nutter, Gaby Farinon. Zadnji dan.
Astoria 16.00 «Anastazija», scopecolor, Ingrid Bergman, Yul Brynner.
Astra 16.30 «Maigret in primer Saint Fiacre».
Vittorio Veneto 16.00 «Rdeče ustnice», G. Ferzetti. Prepovedano mladini.
Marconi 16.00 «Ognjena baronica», Dawn Addams, Joachim Fuchsberger.
Savona 16.00 «Zapeljivec», Alberto Sordi.
Ideale 16.00 «Tri tujke v Rimu».
Odeon 16.00 «Teresa Etienne», Francoise Arnoul. Prepovedano mladini.
Skedenj 16.00 «Grdi časi za narednike», Andy Griffith. Smejali se bodo vsi, razen narednikov.

KINO PROSEK-KONTOVEL

predvaja danes 16. t. m. ob 19.30 uri film:

Smrt je potovala z menoj

(La morte ha viaggiato con me)

Igra AMEDEO NAZZARI

Kino na Opčinah

predvaja danes 16. t. m. z začetkom ob 18. uri film:

ČRNE NOGAVICE TOPLE NOČI

Mladini pod 16. letom vstop prepovedan

Danes v «ARCOBALENO»

Dva mlada zločinca pred porotnim sodiščem

Javni tožilec je zahteval za Spagnula šest let in šest mesecev zaporne kazni

V daljšem govoru je tožilec poudaril, da sta mladeniča popolnoma pri pameti in da sta zavestno storila vsa pripisana jima zločinska dejanja - Govor obrambe odv. Prestija

Včeraj se je nadaljevala na porotnem sodišču, ki mu pred. seduje dr. Rossi, razprava proti 19-letnemu Sergeju Spagnulu in 18-letnemu Liberu Strainu, ki sta obtožena dveh ropov, tatvine, hudih telesnih poškodb ter nedovoljene nošnje strelnega orožja. Straina dolžijo tudi slabega ravnanja s svojo materjo. Kot smo že pisali včeraj, sta Spagnul in Strain obdolžena, da sta dvakrat oropala branjevko Zanzatin-Concini ter okradla trgovca Ugussija.

Na včerajšnjem popoldanskem zasedanju je državni tožilec dr. De Franco predložil porotnemu sodišču svoje zahteve, in sicer, da se obsodi Spagnul na 6 let in 6 mesecev zapora in 60.000 lir globe zaradi ropov, tatvine in hudih telesnih poškodb. Sodišče naj prizna obtožencu samo splošne olajševalne okoliščine. Za Straina pa je tožilec zahteval 5 let zapora in 50.000 lir globe zaradi ropov, tatvine in slabega ravnanja z materjo. Za oba obtoženca pa je dr. Franco zahteval od sodišča, da ju obsodi na 2 meseca zaporne kazni zaradi nedovoljene nošnje strelnega orožja.

Državni tožilec je zahteval te hude kazni, potem ko je poudaril, da sta mladeniča kazensko popolnoma odgovorna za vsa svoja dejanja. Ni tu govora, je dejal, o kakem pomanjkanju zmožnosti mišljenja in hotenja. Oba sta s skrbno pripravo obeh ropov dokazala, da sta umsko razvita in prebrisana. V tej zvezi je državni tožilec omenil tatvino v Ugussijevi pisarni, kjer sta morala mladeniča najprej čez neki zid ter sta se nazadnje znašla pred zaklenjenimi vrati s šipami. Če bi razbila šipo, ki zlahka prišla do pisarne. Bila sta pa dovolj zvita, da sta šla domov ter izdelala ponarejen ključ ter se šele potem vrnila na sedež Ugussijeve tvrdke. S ključem sta brez hrupa odprla vrata ter se polastila raznih predmetov v pisarni. Da bi še bolje podkrepil svojo tezo o popolni kazenski odgovornosti Straina, je tožilec omenil, da je ta strokovno vodil dela pri pleskanju neke vile, ki so jih izvršili nekateri mladeniči. Za dobro opravljeno delo so prejeli 40.000 lir.

Tožilec De Franco je v nadaljevanju svojega govora dejal, da mladeniča nista bila prepuščena sama sebi. Živela sta v družinah, ki sta vedno skušali, da bi ju spravili na dobro pot. To velja tudi za Straina, ki je imel mater in sestro. Tudi moški, ki je živel z njegovo materjo, je vedno skušal, da bi si pridobil mladeničevo zaupanje. Strain pa tega ni hotel, je dejal tožilec, ker se je bil odločil za pot zločinov in brezdelja. Strain ni nikakor umsko bolan ter je zato popolnoma odgovoren za vsa svoja dejanja.

Takoj za dr. De Francom je govoril prvi branilec Spagnula dr. Presti. Vse, kar je povedal pred sodiščem, je težilo k temu, da bi dokazal, da ne gre za zločin ropa, temveč za premeteno tatvino. Zato je odv. Presti skušal izpodbiti izjave zasebne stranke, 72-letne Zanzatinove, glede hudih telesnih poškodb. Med drugim je omenil, da je Zanzatinova že pred kakimi 15 leti padla ter se poškodovala po levi roki. To dejstvo je potem zamolčala, ko jo je pregledal dr. Polacco, čigar strokovno oceno je sodišče vneslo med akte. Dr. Presti je dejal nadalje, da Zanzatinova ni takoj omenila karabinjerjem, da je bila poškodovana po roki. Naslednjega dne jim je dejala, da jo hudo boli glava. Sele dan kasneje je začela trditi, da jo boli roka. To je storila — je dejal zastopnik obrambe — potem, ko se je posvetovala z neko bolničarko, ki stanuje v njeni hiši. Pri tem je odv. Presti jasno obdolžil Zanzatinovo, da je hotela izkoristiti priliko, da pride zlahka do lepe odškodnine. Vse njene trditve so torej izmišljene, medtem ko je obtoženec vedno trdil, da ji ni prizadejal nikakršnih hudih poškodb. Zato bi moralo sodišče po zagovorniškem mnenju spremeniti obtožnico v smislu, da ne gre za rop, temveč za premeteno tatvino in za lahke poškodbe. Kar se pa tiče nedovoljene posesti orožja, je odv. Presti trdil, da je nemogoče upoštevati odgovarjajoči člen kazenskega zakonika, ker sta obtoženca prenesla obe puški, ki sta bili ukradeni Ugussiju, razstavljeni, torej v takem stanju, da ju ni bilo mogoče uporabljati.

Na koncu svojega zagovora je odv. Presti zahteval od sodišča, da izreče za njegovega varovanca najnižjo kazen.

Na jutranjem zasedanju so zastopniki obrambe zahtevali, da sodišče zasliši še nekaj prič. Te zahteve pa niso bile sprejete. Dopuščeno je bilo samo, da se zasliši Spagnulova mati, ki je opisala življenje svojega sina ter pri tem poudarila, da je bil deček zelo nemiren, da se ni mogel ali znal oprijeti nekega stalnega dela ter da so ga sovrstniki zaničevali in celo pretepali. Ker je bilo ženskino pričevanje nekoliko zmedeno, je odv. Morgera zahteval tudi za Spagnula strokovno oceno njegovega duševnega stanja, češ da v njegovi družini in pri sorodnikih nekaj ni v redu, kar se tiče njihovega duševnega zdravja. Tej zahtevi se je uprl državni tožilec. Po kratkem posvetovanju v sejni dvorani, je sodišče odbilo branilčevo zahtevo.

Razprava se bo nadaljevala danes z zagovori branilcev. Zvečer bo morda izrečena obsodba.

—«»—

IZPRED KAZENSKEGA SODIŠČA

Zelo mila kazen avtomobilski miši

Pred kazenskim sodiščem, ki mu predseduje dr. Boschini, se je moral zagovarjati včeraj zjutraj 23-letni Ferruccio Samitz iz Ul. Flavia 8, ki je bil obtožen, da je ukradel osebni avto TS 14445, ki je last nekega Guida Sugana. Dolžili so ga nadalje, da je vozil avto, ne da bi imel za to predpisanega dovoljenja. Sodišče je spoznalo Samitza za krivega ter ga obsodilo pogojno in brez vpisa v kazenski list na 10 mesecev zapora in 16.000 lir denarne kazni.

Sugan je bil parkiral svoj avto Fiat 14. avgusta letošnjega leta ob 22.15 v Ul. Revoltella. Ko se je vrnil čez pol ure, ni našel več svojega vozila. Tatvino je takoj prijavil policijskim oblastem. Že naslednjega dne pa so agenti upravne policije pripeljali na kvesturo omenjenega Samitza ter povedali, da sta ga prejšnjega dne dva njihova stražnika ustavila okoli 23. ure na Ul. Carducci, ker je šofiral avto na očitno nevešč način. Peljali so ga na poveljstvo upravne policije, kjer je mladenič priznal, da je avto ukradel.

Pri zaslišanju na policiji je Samitz izjavil, da služi vojaški rok in da je prišel v Trst na tridnevni dopust. Omenjenega večera se je znašel v bližini pokopališča in ker je bil precej oddaljen od doma, je ustavil nekega avtomobilista ter ga prosil, da se pelje z njim. Ta je pristal. Ko ga je pogledal od blizu, ga je prepoznal. Pred leti so ju policijski agenti peljali zaradi nekega prekrška na komisariat. V bližini nekega bara mu je stari «prijatelj» posodil avto za kratek sprehod.

Agenti so skušali seveda preveriti Samitzove izjave. Izkazalo pa se je, da je «prijatelj» sicer določena oseba, da je bila tudi v resnici prepeljana na komisariat, toda z zadevo ukradenega avta ni bila v nikakšni zvezi. Zato so Samitza prijavili sodišču kot edinega krivca tatvine.

* * *

Pred istim sodiščem se je zagovarjal tudi 63-letni Giovanni Saffaro iz Ul. Gozzi 5. Saffaro, ki ni prisostvoval razpravi, je bil obtožen, da je ukradel 2 brisači, 10 zavojčkov zdravil, 2 para škarij in en par pincet. Dolžili so ga nadalje, da je bil pijan. Sodniki so ga spoznali za krivega ter ga obsodili na 2 leti, 9 mesecev in 15 dni zapora ter 13.000 lir globe.

Saffaro je ukradel omenjene predmete 11. marca letošnjega leta na 3. zdravniškem oddelku splošne bolnišnice. Naslednjega dne se je pošteno napil, a je imel smolo. Policaji so ga prijeli ter ga peljali v bolnišnico. Pri preiskavi so mu našli vse ukradene predmete.

—«»—

Z vespo v avto

Na križišču Istrske ulice z ulico, ki vodi proti vojaškemu pokopališču, sta včeraj trčila 58 let stari Giovanni Maggi iz Ul. Zara 14, ki se je vozil z vespo, ter 31 let stari Urvino Bert iz Vidma, ki je bil za volanom svojega avta. Maggi je pri trčenju seveda zletel na tla, pri čemer si je zlomil desno nogo. Z avtom RK so ga odpeljali v bolnišnico, kjer so ga sprejeli s prognozo okrevanja v 35 dneh na ortopedski oddelek.

—«»—

Delavec strmoglavil z višine štirih metrov

Na delu se je včeraj zjutraj okoli 8. ure ponesrečil 20 let stari Franco Lupo, ki je bil zaposlen v tovarni DIL FI v žaveljskem industrijskem pristanišču, in sicer na račun podjetja Lionetti-Ragone. Lupo se je povzpel na približno 4 metre visok opaž, ko je nenadoma izgubil ravnotežje ter treščil v globino. Takoj so ga odpeljali v bolnišnico, kjer so mu ugotovili zlom levega zapestja ter številne druge poškodbe. Zdravniki predvidevajo, da bo okreval v 40 dneh, seveda če ne bodo nastopile kake komplikacije.

—«»—

Brata z motorjem treščila v avto

Malo pred eno uro po polnoči so pripeljali z zasebnim avtom v splošno bolnišnico 16-letnega Claudia Cerneta iz Ul. Settefontane 6 in njegovega 25-letnega brata Daria stanujočega v Ul. Ronchetto 51. Medtem ko so slednjega po prvi zdravniški pomoči odslovili s prognozo okrevanja v 8 dneh, so morali mlajšega Claudia zaradi ran po ustnicah in dlesni kakor tudi zaradi zlomov zob in verjetnih kostnih poškodb na čeljustih pridržati na stomatološkem oddelku. Zelo verjetno se bo moral fant zdraviti mesec dni.

Agenti prometne policije so sporočili, da sta brata Černe postala žrtvi prometne nezgode. Oba sta bila na motorju last mlajšega Cerneta in sta vozila po D'Annunziovem drevoredu proti Garibaldijevemu trgu. Prišla pa sta je do križišča z Ul. Raffineria, od koder je tedaj privozil s svojim fiatom 1900 51-letni Giovanni Merli iz Ul. Sv. Roka v Miljah. Trčenje je bilo neizbežno in se je posebno za mlajšega Cerneta precej slabo končalo.

Predavanje nemškega ministra dr. Franka

Trst naj usmeri napore proti Aziji in Afriki

Odstraniti je treba nekatere pomanjkljivosti zlasti pri prometu - Ugodne možnosti industrijskega pristanišča

Minister za gospodarstvo in promet Hessena (Zahodna Nemčija) dr. Franke je včeraj med svojim uradnim obiskom v Trstu imel ob 16. uri obsežnejše predavanje na tržaški trgovinski zbornici o nemških pogledih o pomenu in možnostih gospodarskega razvoja Trsta. Minister je v uvodu omenil, da ima njegova pokrajina, ki je v bližini Porurja, tesne prometne stike s pristanišči Belgije in Holandske in da bi samo nekatere bistvene ugodnosti lahko ta položaj izpremenile. Dejal je, da obstajajo sedaj proti severu odlične tako cestne kot železniške in rečne vezi, medtem ko pa obstajajo pri prometnih vezeh s Trstom razne pomanjkljivosti.

Vendar pa se vedno bolj razvija promet tudi dokaj oddaljenejših pokrajin in zato je treba narediti vse, da se prometne vezi izboljšajo. V tej zvezi je minister orisal načrte za gradnjo modernih avtostrad, ki naj povezujejo Trst s Srednjo in Zapadno Evropo.

Posebno pozornost je minister posvetil direktnim železniškim tarifam in omenil, da je že pred 1914. letom obstajala direktna tarifa z nemškimi pokrajinami in da obstajajo pogoji, da taka tarifa obstaja tudi sedaj. V tej zvezi je navedel vrsto primerov, iz katerih izhaja, da je pošiljanje blaga po železnici skozi Trst za določene pokrajine Nemčije skoro dvakrat dražje kot proti severnim pristaniščem.

Vendar pa je treba upoštevati tudi pomorske razdalje, zlasti za prevoze proti Afriki in Aziji, kamor bi moral Trst prvenstveno usmeriti svoje napore in to zlasti, ker se bo Evropa vedno bolj usmerjala proti tem področjem.

Glede tržaškega industrijskega razvoja je minister ugodno ocenil možnosti, ki jih nudi tržaško industrijsko pristanišče, ker se industrijski razvoj v Nemčiji ustavlja zaradi pomanjkanja delovne sile in ker je prav v Trstu dovolj sposobne in kvalificirane delovne sile. Gradnjo industrije omogoča rešitev nekaterih vprašanj povezanih z razvojem Skupnega evropskega tržišča in Področja svobodne izmenjave. V tej zvezi je dr. Franke omenil tudi, da Trst ni v dovoljni meri obrazložil nemškim industrijcem ugodnosti, ki jih nudi za gradnjo industrijskih podjetij.

V zaključku je minister še omenil pomen tržaškega velesejma zlasti kot sredstva evropskega prodiranja proti afriškim in azijskim državam.

Minister je imel dopoldne razgovore na trgovinski zbornici, nato ga je sprejel vladni generalni komisar dr. Palamara in tržaški župan

PRIMORSKI DNEVNIK

UREDNISTVO
TRST - UL. MONTECCHI 6-II.
TELEFON 93-808 IN 94-638
Poštni predal 559

PODRUŽNICA GORICA
Ulica S. Pellico 1-II. — Tel. 33-82

UPRAVA
TRST — UL. SV. FRANČIŠKA št. 20 — Tel. št. 37-338

OGLASI
Cene oglasov: Za vsak mm v širini enega stolpca: trgovski 80, finančno-upravni 120, osmrtnice 90 lir. — Mali oglasi 30 lir beseda. — Vsi oglasi se naročajo pri upravi.

NAROCNINA
Mesečna 480 lir. — Vnaprej: četrtletna 1300 lir, polletna 2500 lir, celoletna 4900 lir — Nedeljska številka mesečno 100 lir, letno 1000 lir — FLRJ: v tednu 10 din, nedeljska 30 din, mesečno 250 din — Nedeljska letno 1440, polletno 720, četrtletno 360 din — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za FLRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Stritarjeva ul. 3-I., tel. 21-928, tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani 600-70/3-375.

Odgovorni urednik
STANISLAV RENKO
Izdaja in tiska ZTT, Trst

Ob tretji obletnici smrti sindikalnega voditelja

Sindikalna dvorana CGIL imenovana po Di Vittoriu

Na komemoraciji so poudarili nujnost sindikalne enotnosti

Ob tretji obletnici smrti sindikalnega voditelja Giuseppa Di Vittoria je Nova delavska zbornica imenovala veliko prenovljeno dvorano na sedežu v Ul. Pondares 8 po tem sindikalnem voditelju. To so svečano napravili ob zaključku komemoracije, na kateri je govoril član izvršnega odbora sindikata železničarjev dr. Lorenzo Gobet. Govornik je orisal trdo življenje sindikalista, ki se je zaradi svoje prizadevnosti, požrtvovalnosti in predanosti delavskemu razredu povzpel od običajnega težaka do sindikalnega voditelja, katerega so upoštevali in ljubili vsi italijanski delavci in ki je imel velik ugled v Trstu. Zlasti podrobno je govornik podčrtal vlogo Di Vittoria za ustvarjanje sindikalne enotnosti in njegov nauk, da so sovražniki delavskega razreda, sovražniki vseh delavcev pa naj bi bili ti vpisani v kateri koli stranki ali naj bi bili Slovenci ali Italijani. Podčrtal je, da je sedaj že narejen važen korak v tej smeri, saj so skoro vse sindikalne akcije enotne in prihaja potreba po sindikalni enotnosti vedno bolj do izraza v širokih delavskih množicah.

Jugoslovanska stvarnost

Srbija v osmih letih

Vrednost osnovnih sredstev se je od 650 povečala na 1203 milijarde dinarjev - Dohodek na prebivalca je več kot podvojen Vrednost industrijske proizvodnje za dva in pol-krat večja

Osem let je kratka doba. Posebno če jo upoštevamo kot razdobje v razvoju neke dežele. Lahko pa postane tudi pomembna doba, če je v njej prišlo do večjih dogodkov, pozitivnih ali negativnih. Naslednji primer nam to konkretno dokazal.

Pred osmimi leti so v Beogradu imeli četrti kongres partijske organizacije LR Srbije in kmalu zatem še kongres SZDL Srbije. Sedaj, ko se pripravljajo na novi kongres SZDL Srbije, delajo nekakšen obračun v zvezi s tem, kaj je bilo od tedaj prevzetih nalog izvršenega. Ne bo odveč, če si tudi mi ogledamo, kaj so v tej časovno kratki dobi napravili in ob koncu sklepamo, ali ni ta sicer kratka doba hkrati tudi zelo pomembna. Naši ljudje namreč poznajo «jugoslovansko realnost» najbolj konkretno iz svojih obiskov v Jugoslaviji, ki pa se po navadi končajo v Sloveniji, kvečjemu kje do Zagreba ali kaj čez. Tokrat si oglejmo tudi nekoliko v Srbijo samo.

Pred osmimi leti je večina razpoložljivih sredstev v vsej Jugoslaviji, torej tudi v Srbiji, odhajala skoraj izključno v tako imenovano bazično industrijo, ki naj nato omogoči hitrejši razvoj iz zaostalosti, v kateri se je dežela v primerjavi z ostalimi razvitimi državami nahajala. To je terjalo od ljudi izredne napore in marsikatero odpoved. Ta ekonomska politika pa je imela tudi svoje negativne posledice, ker se je kmetijstvo, kot najvažnejša panoga gospodarstva Srbije, močno zanemarjalo. Razen tega se je v tej dobi še čutila tudi ekonomska blokada, ki je ustvarila posebne težave tudi v mednarodni izmenjavi in plačilni bilanci dežele. Posledica vsega tega je bila, da je bila življenjska raven na dokaj nizki stopnji.

V teh osmih letih, kar nas loči od te dokaj temne slike, pa je prišlo do sprememb, ki bi jih ne mogli pričakovati. Temu se pripisuje tudi učinek, ki ga je imela delavska samouprava in samouprava nasploh na področju proizvodnje in posredovanja izdelkov izdelkov potrošnikom. Preglejmo h konkretnim številkam. V Ljudski republiki Srbiji je vrednost osnovnih sredstev v letu 1954 (torej dve leti za dobo, s katero začenjamo ta opis) znašala 650 milijard dinarjev. V začetku lanskega leta pa je vrednost osnovnih sredstev v gospodarstvu znašala že 1203 milijarde dinarjev. V istem obdobju so se skladi gospodarskih organizacij povečali od prvotnih 11 na 58 milijard dinarjev.

S kakšno naglico se je gospodarstvo LR Srbije v minulih osmih letih razvijalo, se vidi tudi po tem, kako je naraščala družbena proizvodnja. V primerjavi z l. 1952 se je namreč ta povečala na 225 odstotkov, nacionalni dohodek na posameznega prebivalca pa se je od tedanjih 58.975 povečal na 122.375 dinarjev na leto. Največje naraščanje nacionalnega dohodka je bil zabeležen, seveda, v industriji in znaša v povprečju po 13,7 odst. na leto. V zadnjih letih pa se opaža tudi naglo naraščanje nacionalnega dohodka v poljedelstvu, ki znaša po 11,8 odst. na leto. Ko že govorimo o nacionalnem dohodku, smatramo za potrebno omeniti tudi spremembe, do katerih je prišlo v njegovi strukturi. Vtem ko sta leta 1952 v oblikovanju nacionalnega dohodka družbeni in zasebni sektor sodelovala v razmerju prvi z 59 odst., drugi z 41 odst., se je situacija po osmih letih spremenila tako, da odpade delež na družbeni sektor že na 67,8 odst., na zasebni sektor pa ostalih 32,5 odst.

V naglem razvoju celotnega gospodarstva v razdobju od leta 1952 do danes je največ pripomogla, seveda, industrija. V tem obdobju je bilo v industrijo in v rudarstvo v LR Srbiji investiranih 428 milijard dinarjev, ki so z že prej vloženimi sredstvi omogočili intenzivnejše izkoriščanje prirodnih bogastev, s katerimi je bogati del Jugoslavije razpolaga. Tako je z izgradnjo novih in z modernizacijo že obstoječih podjetij industrija Srbije v teku zadnjega leta proizvedla izdelkov za 311,4 milijarde dinarjev vrednosti, kar je za 2,5-krat več kot je znašala vrednost industrijske proizvodnje v letu 1952.

Na seznamu izdelkov, ki jih je začela izdelovati srbska industrija v zadnjih letih, so tudi izdelki tehnike in avtomobilske industrije, ki bi si jih še nekaj let sploh ne mogli zamisliti. Gre namreč za celotno proizvodnjo avtomobilov, avtobusov, filobusov, lokomotivnih, traktorjev in raznih drugih izdelkov, ki terjajo določeno strokovnost in zahtevno opremo, s kakršno industrija nekoč ni razpolagala.

Nagli razvoj industrije in ostalih nepoljedelskih dejavnosti je omogočil velike spremembe tudi v ekonomski strukturi prebivalstva LR Srbije. V obdobju od leta 1953 do 1959 na pr. se je število kmečkega prebivalstva zmanjšalo za približno pol milijona. V istem razdobju pa se je število nepoljedelskega prebivalstva povečalo za 995.000 oseb. S tem se je odstotek prebivalstva, ki se ukvarja izključno s poljedelstvom, zmanjšal od 66,7 odst v letu 1953 na 53 odst. v letu 1959. Seveda smo s tem povedali, da Srbija še vedno ni industrijska dežela, ker je večina prebivalstva še vedno zaposlena v kmetijstvu, toda odstotek ljudi, ki se ukvarjajo s kmetijstvom in ljudi, ki so se vključili v industrijo ali kakršno koli dejavnost izven poljedelstva, se bliža že tako imenovanemu «kvalitativnemu odstotku» — 50 odst.

Ta sprememba strukture prebivalstva in prehajanje delovne sile iz manj produktivnih panog v dejavnost z večjo produktivnostjo je prav gotovo največji uspeh v gospodarskem in družbenem razvoju LR Srbije v njenem prerašščanju v razvito industrijsko področje.

Čeprav je kmetijstvo šele v zadnjem obdobju začelo zavzemati mesto, ki mu pripada, so njegovi uspehi izredno važni in pomembni, celo ne le za LR Srbijo, pač pa za gospodarstvo vse dežele. To je razumljivo, kajti v upravno področje LR Srbije spadajo najboljša in najbogatejša kmetijska področja Jugoslavije. Kaj ti uspehi predstavljajo v splošnem merilu, se vidi po tem, da je celotna vrednost pridelka v LR Srbiji v lanskem letu dosegla že 496,7 milijard dinarjev, kar je za 11 odst. več kot je bilo po načrtu predvideno šele za prihodnje, torej za leto 1961. Pomembnost tega uspeha se more najbolje oceniti s tem, če računamo, da je bil pridelek tolikšen, da se je Jugoslavija po dolgih letih otresla uvoza pšenice, raznih tolšč in drugih kmetijsko - industrijskih pridelkov oziroma izdelkov, ki so močno bremenili jugoslovansko zunanjetrgovinsko plačilno bilanco.

Ti uspehi, ki so bili v zadnjih letih doseženi v kmetijstvu LR Srbije, so bili možni zaradi tega, ker se je v kmetijstvo vlagalo precej sredstev. V obdobju od leta 1954 do 1959 so v kmetijstvo same LR Srbije vložili 186 milijard dinarjev, kar je omogočilo, da je bilo v letu 1959 v LR Srbiji že milijon hektarov obdelovalne površine obdelanih z najmodernejšimi agrotehničnimi sredstvi in po sodobnih agrotehničnih principih.

Posebno poglavje v tem obdobju zavzema tudi politika do gospodarsko nerazvitih področij Srbije. Poleg 50 milijard dinarjev, kolikor jih je predvideval zvezni perspektivni načrt za dobo 1957—1961 glede investicij v Kosovem in Metohiji, je iz skladov LR Srbije bilo uporabljenih nadaljnjih 10 milijard dinarjev za razna dela v nerazvitih krajih ožje Srbije. Na račun teh žrtev so posamezni do pred kratkim skrajno zaostali predeli Srbije začeli menjavati svoj zunanji videz in se spreminjati v napredna kmetijska ali celo industrijska področja.

Še veliko bi mogli našteti podatkov in števil, toda že gornje povedo dovolj in iz njih moremo sklepati, da je bilo časovno kratko obdobje osmih let dejansko zelo pomembno, kajti sicer prirodno bogata, vendar pa nezadostno razvita Srbija postaja tudi že dejansko bogato področje Jugoslavije, ki s svojim izrednim napredkom postaja zanimiva tudi za one, ki na socialistični razvoj družbe ne gledajo s preveč blagohotnim očesom.

Po «Manevrih» - cvetje

Po sobotni otvoritveni premieri Slovenskega gledališča v Avditoriju z Javorškovimi «Manevri», je predstavnik sindikata SG igralec Rado Nakrst na odprtem odru izročil avtorju dela Jožetu Javoršku, ki je premieri prisostvoval kot gost, lovorov venec in šopek cvetja. Stevilni gledalci so avtorja in izvajalce njegovih «Manevrov» nagradili s priznanji

V taborišču palestinskih beguncev

Žalosten «okras» «Arabske Floride»

2 dolarja pomoči na mesec v naravi in 1500 kalorij na dan

GAZA, novembra — Gaza, majhno palestinsko področje, dolgo 40 in široko komaj nekaj kilometrov, je najplodovitejši predel Bližnjega vzhoda. Upravičeno jo imenujejo «Arabska Florida». V morju razbeljenega kamenja in pustinje Gaza zares spominja na «obljubljeno deželo.» To je nepregleden vrt pomaranč, mandarinov, fig in zelenja.

Na sredini tega majhnega področja leži mesto Gaza, katerega začetki se izgubljajo v mraku predzgodovine. Gaza kot eno najstarejših mest na svetu, ni nikoli prenehala živeti in v njenih temeljih je zapisana zgodovina nemirov od najstarejših časov do danes. Po legendi je bil v Gazi zaprt Samson, kjer je vrtel težko mlinsko kolo in v trenutku ko so se mu vrnile moči, zrušil z močjo svojih mišic veliki tempelj ter pogubil brezbožnike in tudi sebe in Dalilo.

Vsi osvajalci antičnega sveta so šli skozi Gazo, ki je vedno bila ključna točka za nadzorovanje Sinaja in Palestine ter prihodov k Egiptu in Siriji. Od davne preteklosti je ostalo prav malo. Tu in tam se še vidijo ostanki otomanske okupacije. Danes živita celotno področje in mesto pod pečatom nedavne palestinske tragedije. Vse spominja na njo. Od treh ljudi ki jih srečate, sta dva begunca iz drugih delov Palestine. Na vsakem koraku srečujete mala in večja taborišča, ki služijo kot zatočišče preko četrt milijona beguncev. To so bodisi raztrgani beduinski šotori, barake iz blata in pločevine in včasih kolibe iz opeke. Zalosten «okras» mesta Gaze je tudi veliko taborišče kolib iz blata na morski obali.

V tem taborišču so begunci že utrujeni od obiskov tujcev, ki se tudi pogosto vračajo, se zanimajo za pogoje in — spet odhajajo. «Stalno prihajajo k nam, stalno nas sprašujejo, a rešitve ni od nikoder» — pravi eden od njih. Teh 250.000 beguncev v Gazi (poleg 600.000 v Jordanu, 130.000 v Libanonu in 110.000 v Siriji) živi izključno od pomoči Agencije ZN za pomoč palestinskim beguncem ter od priložnostne skromne pomoči revne zemlje domačinov.

Skupni dohodki palestinskega begunca v Gazi znašajo komaj 2 dolarja na mesec in to seveda v naturi: v moki, jajcih v prahu, mleku v prahu in v podobnih artiklih, ki se dajo ohraniti. Begunci dejansko niti ne vedo kaj je denar, ker ga nimajo. Vse je v naturi in vsak od njih dobi od Agencije približno 1500 kalorij dnevno, kar je zelo blizu življenjskemu minimumu. Drugih virov dohodkov ni, ker so vsi že 11 let prisiljeni na brezdelje in to ne samo zaradi tega, ker živijo begunci stalno v «začasnem» stanju, temveč tudi zaradi tega, ker je v Gazi dela komaj za tamkajšnje domačine. In to velja tudi glede kupovanja zemlje, ki jo domačini Gaze potrpežljivo in počasi odjemajo pustinji.

Vsak od njih si seveda prizadeva, da bi izboljšal lastne življenjske pogoje. Včasih na primer nekatere družine sploh ne prijavijo umrlih, samo da bi še naprej prejemale njihove prejemke iz pomoči. Drugi zamenjujejo pri že specializiranih trgovcih belo moko za koruzno, ker je dobijo več, tretji pa celo zamenjujejo koruzno moko za krušne odpadke, ki bi bili sicer zavrženi. Če se kakemu od njih uspe zaposliti in še zasluži 15 funtov, mesečno, avtomatično ukinejo pomoč njegovi družini. Edini izhod v tem primeru je osnovanje nove manjše družine.

Šol je zelo mnogo in begunska taborišča spadajo v vrsto najbolj pismenih aglomeracij na vsem področju Bližnjega vzhoda. Poleg osnovnih in drugih splošnih šol so tudi strokovne šole, toda problem ostaja vedno isti: ni dela. Zato skušajo nekateri rešiti ta problem tako, da v času letnega romanja v Meko z izgovorom romanja odhajajo v skupinah, da bi si našli delo v Saudovi Arabiji, na petrolejskih poljih Dahrama in v Kuvajtu. Drugi si zopet iščejo dela v drugih delih arabskega sveta, toda ogromna večina jih vendarle ostaja v taboriščih.

Tu v Gazi ni niti enega begunca, ki ne bi živel od pričakovanja. Samo brezumna nada, da se bodo nekega dne — ki ga pa nihče ne ve — vrnili na izgubljena ognjišča, jim daje že dvanajsto leto moč, da kljubujejo pogojem, ki niso niti malo podobni človeškim. Vsak od njih začenja in končuje pogovor z besedami upanja: «Vrnili se bomo!» To geslo je izpisano po vsej Gazi, je moto vseh zborovanj, manifestacij in programov. Ta velika in brezpravna ljudska množica, pognana brez lastne krivde v skrajno bedo, živi samo od pričakovanja in upanja.

FAIK DIZDAREVIC

Raketni uspehi ZDA in SZ ter javno mnenje

Na Zahodu prevladuje prepričanje o prednostih Sovj. zveze pred ZDA

Tudi «bolje obveščeni krogi» priznavajo prednost SZ, tako v gospodarstvu kot v tehniki

Pariški tednik «Express» je pred kratkim objavil daljši članek, katerega izvor je nekje v ZDA in sicer «ameriški tajni dokument», ki prikazuje, kako se javno mnenje opredeljuje med ZDA in Sovjetsko zvezo v zvezi z nekaterimi uspehi te ali one države, predvsem v zvezi z ameriškimi oziroma sovjetskimi uspehi v vsemirski tehniki. Ne bo odveč, se se z nekaterimi podatki in trditvami iz tega članka spoznamo, saj odraža podatke, ki jih je zbrala ameriška obveščevalna služba.

Na vprašanje, kako se v svetu ocenjujejo sovjetski in ameriški vsemirski uspehi in programi v članku beremo, da vobče v javnem mnenju večine sveta velja mnenje, da je Sovjetska zveza v svojih dosežkih v vsemirskih načrtih pred Združenimi državami. Hkrati s tem večina javnega mnenja na svetu veruje, da bo Sovjetska zveza to svojo prednost ohranila še za nadaljnjih deset let in več.

O obsegu te prednosti se seveda javno mnenje menja od trenutka do trenutka in tudi v tej ali oni deželi, različno reagira, pač pod vplivom novih dejstev in pod vplivom drugih okoliščin. Toda v mejah teh sprememb se vendarle Sovjetski zvezi daje prednost, pa čeprav je tudi res, da so Američani svoje stanje nekoliko izboljšali zaradi njih novih naporov in uspehov. (Tu bomo omenili, da zadnji ameriški uspehi glede tega niso bili upoštevani, ker datirajo po tem članku in po anketah, ki so bile s tem v zvezi izvedene.) V Zahodni Evropi, katere javno mnenje je prav gotovo najbolj obveščeno o ameriških zadevah, je po podatkih, ankete, ki je bila izvedena v Zahodni Nemčiji, v Franciji, v Veliki Britaniji, Italiji in Norveški, je del prebivalstva, ki veruje v prednost Sovjetske zveze nad ZDA v odnosu 53 odst. nasproti samim 13 odst. onih, ki menijo, da imajo prednost ZDA.

Prepričanje v sovjetsko prednost se včasih zdi le kot precej površna reakcija (mislimo reakcijo ob kakem spektakularnem uspehu), vendar pa je ta prednost v javnem mnenju trajna in trdna. V Veliki Britaniji na pr., kjer so to anketo vršili od februarja do septembra letos, se opaža določano kolebanje, ki se more povezovati z raznimi uspehi ali neuspehi v vsemirski tehniki. Toda 59 odst. proti 9 odst. britanske javnosti zatrjuje, da je SZ izstrelila največji satelit, kar je točno, 49 odst. nasproti 8 meni, da SZ razpolaga z najboljšimi raketami, 49 odst. nasproti 16 odst. Angležev nadalje trdi, da ima SZ najbolj učinkovito vojaško orožje, 49 odst. nasproti 16 odst, pa zatrjuje celo, da je SZ izstrelila največ satelitov. Kot vidimo, gredo Angleži v tem ocenjevanju celo predaleč, kajti znano je, da so največ satelitov izstrelili Američani. Toda prednost, ki jo glede tega pripisujejo SZ, gre tako daleč, da omogoča celo takšne zaključke.

Tako imenovani bolj obveščeni ljudje v Z. Evropi ne gredo do te skrajnosti, vendar se niti mnenje teh bolj obveščenih krogov ne razlikuje veliko od mnenja manj obveščenih in manj poučenih množic.

Na vprašanje, ali mislijo množice na svetu, da so vsemirski programi SZ in ZDA odločilni, ali vsaj merodajni, je javno mnenje odgovorilo, da gre dejansko za tekmo med ZDA in Sovjetsko zvezo. Ta ideja o tekmi se je porodila s prvim sovjetskim sputnikom. Sovjetski uspeh se je namreč takoj ocenil kot sovjetsko kljubovanje Združenim državam v tekmi, ki so jo one napovedale s samim svojim obnašanjem. S tem so uspehi SZ v vsemirski tehniki dobili poseben značaj, zaradi katerega je močna struja javnega mnenja začela te uspene ocenjevati tudi kot znak tehničnega in znanstvenega nivoja v obeh rivalskih sistemih, v sistemu Sovjetske zveze in sistemu ZDA.

Toda učinek sovjetskih in ameriških uspehov oziroma njihovih načrtov v zvezi z vsemirsko tehniko se je pokazal tudi na drugih področjih. Predvsem so bili ti uspehi znak ali dokaz znanstvene ravni in nekakšne prednosti ene oziroma druge dežele. Pred izstrelitvijo prvega sovjetskega umetnega satelita je v splošnem veljalo mnenje, da so ZDA glede znanosti in tehnike daleč pred Sovjetsko zvezo in da slednja ne bo ZDA nikoli dohitela, kljub njenim uspehom v jedrski tehniki. Toda prvi sovjetski sputnik in poznejši sovjetski uspehi so močno spremenili sliko, ki jo je svet imel o SZ. Od tega trenutka dalje je SZ postala sila, ki je sposobna postaviti se na enako raven z ZDA in ki razpolaga s tehničnim znanjem in s tehničnimi viri, ki so potrebni, da more kljubovati in do tedaj nedosegljive ZDA celo prekašati.

Čeprav imajo ZDA med bolj poučenimi in izobraženimi krogi — kot pravi poročilo — še vedno prednost na znanstvenem in tehničnem področju, se zdi, da to mnenje ostaja v veljavi le zaradi «tradicionalne slike o ameriški prednosti». Deloma pa tudi zaradi tega, ker so ameriški tehnični izdelki v zelo široki uporabi na vsem svetu in ker so ZDA takoj po vojni mogle posebno Evropi nuditi izredno obilno materialno pomoč. Prav tako se v teh krogih poudarja, da so ZDA prve uporabile jedrsko energijo in da še vedno velja v množicah mnenje, da je ZDA najmočnejša ekonomska sila na svetu. Toda kaže, da se na svetu vedno bolj izrazito pojavlja sum, da bi ZDA še dolgo mogle ohraniti to svojo prednost.

Na osnovi vsega tega se v Zahodni Evropi vedno bolj uveljavlja mnenje, da glede vojaške moči SZ že prekaša ZDA. To velja za splošno javno mnenje. Za tako imenovane bolje obveščene in bolj izobražene kroge pa anketa pravi, da sta ZDA in SZ v vojaški moči približno enakovredni. Kar se tiče raketne tehnike, ki naj služi v vojaške namene, se v Zahodni Evropi računa, da je SZ pred ZDA. Znatni del vsega svetovnega javnega mnenja, kot se zdi, veruje da bo SZ v naslednjih desetih letih postala najmočnejša vojaška sila

Kot odmev na gornje «vtise» se postavlja vprašanje, kaj evropsko javno mnenje meni o tako imenovani življenjski sposobnosti in gospodarski moči ene ali druge dežele, to se pravi SZ ali ZDA. Skoraj brez izjeme je svetovno javno mnenje prepričano, da je SZ v zadnjih desetih letih dosegla izreden napredek na gospodarskem področju. To gre tako daleč, da velja mnenje, da bo SZ naglo nadoknadila svoj zaostanek za ZDA. S splošno veljavnim mnenjem, da je ritem razvoja v SZ dvakrat hitrejši kot v ZDA, prihaja do izraza tudi prepričanje, da more SZ v bližnji bodočnosti prehiteti ZDA tudi v gospodarstvu. To mnenje temelji na raznih dejstvih, med katerimi je tudi ekonomski program SZ do inozemstva. Rezultati, doseženi na tem področju, dokazujejo, da ima SZ tolikšne vire, tolikšno tehnično in organizacijsko sposobnost, da bi se mogla postaviti v uspešno tekmo z mogočno ameriško ekonomsko silo.

Zanimivo bi bilo ugotovitve iz tega tako imenovanega «ameriškega tajnega dokumenta» navajati še v naslednjih področjih in sicer v zvezi z vplivom, ki ga to gledanje ima na mednarodno politično dogajanje in na formiranje javnega mnenja nasploh, toda prostor nam tega ne dopušča. Vsekakor pa bomo dodali, da ta pojav v javnem mnenju posredno vpliva tudi na politične dogodke na svetu, posebno v deželah, kjer so se ZDA vsidrale s svojimi vojaškimi oporišči, in v deželah, ki so se šele pred kratkim rešile kolonializma.

Kot vidimo, so tehnični uspehi SZ v tekmi z doslej najmočnejšo silo ZDA važni tudi na področjih, ki bi sicer v drugih razmerah ne prišli niti v poštev. Določeni vplivi so vsekakor pozitivni. Je pa tudi odmev, ki mu te pozitivnosti ne moremo prišteti. Gre v tem primeru za posledice ocene javnega mnenja, ki včasih nekaterim služijo v opravičevanje nadaljnje oboroževalne tekme, ki nikakor ne vodi k dobremu.

JEDRSKI REAKTOR V VINČI

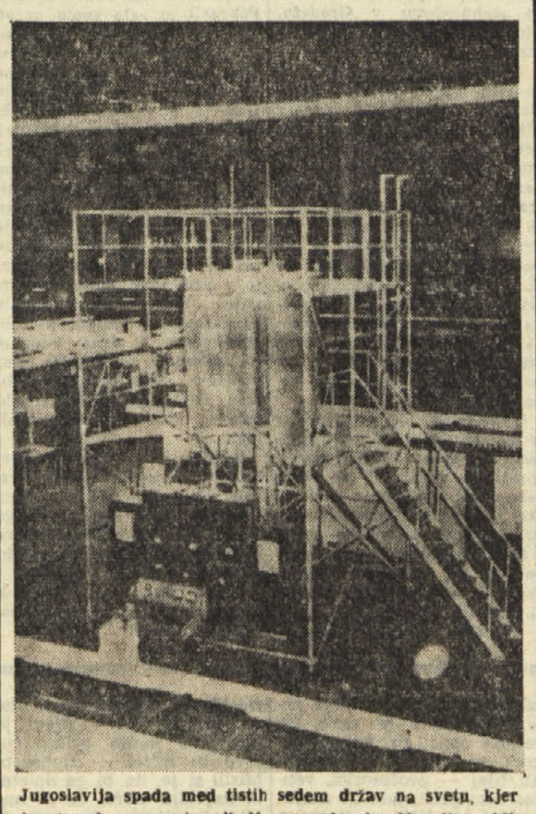

Jugoslavija spada med tistih sedem držav na svetu, kjer je atomska znanost najbolj napredovala. Na sliki vidimo preizkusni jedrski reaktor v zavodu «Boris Kidrič» v Vinči pri Beogradu

Tehnika in znanost

Stroj za nizke temperature

Sodelavci inštituta za avtomatizacijo v Frankfurtu so izdelali elektronske možgane, ki delujejo pri temperaturi minus 270 stopinj C. Ta temperatura je enaka oni, ki vlada v medzvezdnem prostoru. Namen novega elektronskega stroja je glede na razvoj raketne tehnike zelo jasen.

Nevarnost iz vsemirja

Zaradi vedno večjih možnosti odhoda raket na planete našega sončnega sistema in njihovega povratka na Zemljo, nekateri znanstveniki opozarjajo na nevarnosti za prebivalce Zemlje zaradi takih poletov. Nobelov nagrajenec prof. Legerberg trdi, da se bodo lahko ob prvih poletih na Luno prenesli na naš planet povzročitelji nepoznanih bolezni proti katerim ljudje niso odporni in tudi proti katerim se sodobna medicina ne more boriti. Še večja nevarnost pa obstaja v tem pogledu na Marsu in Veneri, od koder bi rakete brez človeške posadke lahko že v prihodnjih desetih letih s svojim povračanjem na Zemljo prinesle tudi zelo nevarne bolezni.

Centralni termometer za bolnišnice

V veliki bolnišnici v Edinburgu so postavili nov tip električnega termometra s pomočjo katerega lahko dežurni zdravnik nadzoruje telesno temperaturo vseh bolnikov v oddelku pri čemer mu sploh ni treba zapustiti pisarne. Aparatura je urejena tako, da je v bolniški sobi ob vsaki postelji nameščena elektroda, ki se postavi vsakemu bolniku ob telo. Temperatura se čita na posebnem števcu v zdravniški sobi, poleg katerega je tudi deska z imeni bolnikov. Na ta način lahko dežurni zdravnik v vsakem trenutku nadzoruje temperaturo desetinam bolnikov brez motenja njihovega spanja ali napornega obiskovanja vsakega bolnika posebej.

Magnetne mize

Serviranje jedil v vagonih, na ladjah in v letalih je često povezano z neugodnostmi zaradi prevračanja krožnikov in kozarcev zaradi premikanja stolov in miz. Da bi to preprečili so v Franciji izdelali mize, katerih kovinska plošča je magnetizirana. Tako se nalašč za to izdelano posodje s kovinskim dnom čvrsto pritisne na površino mize, tako da ga nobeno nihanje vozila ne more prevrniti.

Rentgenološki pregled poslopja

Japonski strokovnjaki so sklenili izvršiti rentgenološki pregled slavnega arhitektonskega spomenika stare Japonske, zlatega paviljona poslopja Gužendži v mestu Hiraizumi na Severni Japonski. Ker so se pojavili znaki naravnih okvar v strukturi tega poslopja, ki je staro 836 let, je odbor za zaščito kulturnih spomenikov poveril strokovnjakom raziskovanje okvar s pomočjo rentgenskih žarkov, da bi odkrili eventualne nevidne okvare in paviljon pravočasno popravili.

Denar iz plastične mase

Avstralska vlada je morala spremeniti zakon o ponarejanju, da bi preprečila kroženje denarja iz plastične mase. Ta denar je predstavljal dejansko igrače za otroke, ki so jih nekatere tovarne prehrambenih artiklov dodajale svojim proizvodom, vendar pa so novci zaradi velike podobnosti s pravimi kmalu začeli krožiti kot pravi denar. Prvi so ta falzifikat odkrili tramvajski in avtobusni sprevodniki.

Zalivska struja zadržuje tok

Zalivska struja izgublja na hitrosti svojega toka in rezultat tega bi morala biti toplejša klima v Evropi. V mednarodnem geofizičnem letu so prvič do potankosti proučili temperaturo z Atlantika in to s 24.000 merjenji na tisoč različnih točkah. Skupina znanstvenikov je ugotovila, da se topli površinski sloj Atlantika v popolnosti obnavlja vsakih 500 let zaradi delovanja vertikalnih struj, ki dovajajo na površino hladne globinske sloje vode. To vpliva tudi na ohlajevanje zraka in klime. Najnovejši podatki tudi kažejo, da zalivska struja izgublja na svoji hitrosti zaradi sprememb v atlantskih vetrovih. Struja donaša toploto Evropi in povzroča relativno milo klimo na kontinentu.

Nov način pregleda želodca

V Zapadni Nemčiji so izdelali zelo male radiooddajne postaje h katerim je pripojen odgovarjajoči medicinski analizator delovanja želodčnih organov. Ti novi instrumenti za pregled bodo odpravili uporabljanje sonde in drugih dosedanjih naprav za pregled želodca. Bolnik bo enostavno pogoltnil instrument, ki ne bo dosti večji od tablete aspirina in počakal, da bo ta instrument prešel vso pot od tankega do debelega črevesa. Vse kar na tej poti skozi organe za prebavo analizator ugotovi glede njihovega delovanja, to takoj sporoči. Dobljeni podatki se zbirajo v posebnem sprejemniku zraven bolnika in snemajo na magnetofonski trak, nakar se pristopi k podrobni analizi.

RADIO TELEVIZIJA

Sreda, 16. novembra 1960

Radio Trst A

7.30: Jutranja glasba in koledar; 11.45: Pisani odmevi naših dni; 12,30: Za vsakogar nekaj; 13.30: Orkestri B. Kaempfert, Wan Wood in R. Touzet; 17.20: Pesem in ples; 18.00. Mario Kalin: «Obisk na solinah»; 18.15: V svetu kulture; 18,30: Malipiero: Tretja simfonija zvonov; 19.00: Zdravstvena oddaja; 19.20: Glasbeni kaleidoskop; 20.00: Sport; 20.30: Avtor tromesečja: Anton Pavlovič Cehov: «Češnjev vrt», igra v 4 dejanjih; 22.30: Bach: Cantata št. 78; 23,00: Kvintet Hot Club de France.

Trst

12.15: «Tretja stran»; 14.15: «Prijatelj cvetja»; 14.25: Tretje dejanje opere «Boheme»; 15,00: Furlanska proza in poezija; 15.15: Violinist Carlo Pacchiori in pianist Guido Rotter.

Koper

7.15: Glasba za dobro jutro; 7.45: Tečaj italijanščine; 8.00: Prenos RL; 12.00: Od melodije do melodije; 12.45: Program pesmi; 13,15: «Naša žena»; 13.40: V ritmu z orkestri in ansambli; 14.00: Narodne pesmi in plesi; 14.30: Kulturni obzornik; 14.40: Parada plošč; 15.30: Zbor iz Sovodenj; 15.55: Lahka glasba; 16.00: Otroški kotiček; 16.30: Simfonični koncert; 17.40: Furlanske ljudske popevke; 18.00: Prenos RL; 19.00: Pojeta R. Otti in Franco; 19.30: Prenos RL; 22.15: Alex Welsh in Mez Mezzerow z njunim orkestrom; 22.35: Pojoč v noč; 23.00: Prenos RL.

Nacionalni program

6.30: Vremenske razmere na ital. morjih; 9.00: Koncert s plošč; 9.30: Jutranji koncert; 11.00: Radijska šola; 13,30: Glasba mladih; 16.00: Program za mladino: «Zveplenke»; 16.45: «Človek pozna človeka» in «Mi smo družbene živali»; 17.20: Izbrani listi iz komičnih oper; 18.15: Radijski odvetnik; 18,30: Enotni razred; 19.30: Slovstvo in umetnost; 20.00: Glasba iz filmov; 21.00: Ob 35. obletnici italijanskega radia; 23.00: D. Bruebeck in njegov orkester.

II. program

9.00: Jutranje vesti; 10.00: Potovanje v svet pesmi; 11.00: Glasba za vas, ki delate; 14.00: Išče se najlepša pesem; 14.05: Veliki orkestri in slavne pesmi; 15.00: Vaš juke-box; 15.40: Fantazija iz operet; 16,15: Poje Giacomo Rondinella; 16.30: Glasba in njeni izvajalci; 17.00: Album pesmi; 17.30: Iz Montecarla: varietejski program; 18.30: Parada orkestrov; 20.30: Dino Verde: «Najlepše obdobje»; 21.45: Koncert drugega programa: «Simfonija».

III. program

17.00: Mozartove skladbe; 18.00: P. Fraccaro, mojster italijanskega zgodovinopisja; 18.30: Ob 150-letnici rojstva F. Chopina; 19.15: Italijanski periodični tisk; 20.00: Vsakovečerni koncert: Dvorak, Glazunov; 21.30: Radijska igra neznanega avtorja: «La donna del Vergiù»; 22,00: Debussyjeve skladbe; 22.35: Francoska kultura; 23.05: Brahmsove skladbe; 23.30: Leopardijeva in Dickinsonova lirika.

Slovenija

8.05: Mladina poje; 8.30: Orkestralna miniature; 9.00: Jezikovni pogovori; 9.15: Igramo za vas; 10.15: Od arije do arije; 11.00: Ritmi velikih mest; 11.30: Za cicibane; 12.00: Stirje fantje špilajo...; 12,15: Radijska kmečka univerza; 12.25: Zabaven opoldanski spored; 13,30: Skladbe Pavla Sivica, Franca Sturma in L. M. Skerjanca; 14,05: Radijska šola za srednjo stopnjo; 14.35: Lahka medigra; 14.40: Slovenske pesmi poje Mariborski komorni zbor; 15.45: Radijska univerza — Slavko Faust: Uporaba radioaktivnih izotopov; 16.00: Koncert po željah; 17,30: Zabavni zbori; 17.45: Jazz na koncertnem odru; 18.00: Kulturna kronika; 18,20: Od Gallusa do Hindemitha; 18.45: Pozdrav z gora; 20.00-20.30: Zabavni orkester RTV; 20.20: Matija Bravničar: Hlapec Jernej; 22.15: Ljubitelji današnjih popevk; 22.50: Literarni nokturno; 23.05: Iz modernega glasbenega sveta.

Ital. televizija

13.00: TV šola za vse tri stopnje; 17.00: TV za mladino; 18.30: TV dnevnik, 18.45: TV igra «Njih sanje»; 20.00: Dokumentarij «Umetnost stenskih preprog»; 20.15: «Made in Italy»; 20.30: TV dnevnik; 21.05 Glasbeni program «Controcanale» s Xavierom Cugatom in Abbe Lane; 22.20: Umetnost in znanost; 22.40: Italijanske kronike; 23.10: TV dnevnik.

Jug. televizija

Zagreb 18,00: Oddaja za otroke «Pionirski mozaik». Beograd 18,45: Film iz serije «Sve v znamkah»; 19.00: «Cas, ljudje in dogodki» — informativna odd.; 20.00: TV dnevnik; 20.15 «Sest slavnostnih vabil» — QUIZ. Zagreb 21,30: Reportaža «Miljenko Stančič — slikar

HOROSKOP

OVEN (od 21. 3. do 22. 4.) Neko srečanje vam bo prineslo srečo. Zanimiv pogovor s starimi prijatelji. Primeren trenutek za ustanavljanje poslovnega združenja.

BIK (od 21. 4. do 20. 5.) Zaupano vam bo delo, ki bo zahtevalo od vas precej poguma. Nepričakovanemu povabilu bo verjetno sledilo prijetno potovanje.

DVOJCKA (od 21. 5. do 22. 6.) Vaš položaj vam bo omogočil pomoč prijatelju v težavah. Neka simpatija oziroma privlačnost bo bolj navidezna kot realna.

RAK (od 23. 6. do 22. 7.) Resno proučite neko poslovno ponudbo. Sprejeti boste morali važno odločitev glede vzgoje otrok. Zdravje uravnovešeno.

LEV (od 23. 7. do 22. 8.) Ne zanašajte se na pretirani optimizem. Glasba in lepo branje vam bo nudilo dokaj ugodja. Zdravje odlično.

DEVICA (od 23. 8. do 22. 9.) Nove finančne perspektive. Dobro premislite vaše zadržanje v profesionalnem sporu. zdravje zadovoljivo, vendar pozor.

TEHTNICA (od 23. 9. do 23. 10.) Ugoden zaključek posla, ki vas že dalj časa zaskrblja. Ljubezen do otrok bo utrdila neki sentimentalni odnos.

ŠKORPIJON (od 24. 10. do 22. 11. Izberite primeren trenutek za uveljavljenje vaših idej. Srečne in nepozabne ure z drago osebo.

STRELEC (od 23. 11. do 20. 12.) Vztrajajte na vaši poti ne glede na kritike. Upanje in strah napolnjujeta vaše srce. Prehodna živčna nerazpoloženost.

KOZOROG (od 21. 12. do 20. 1.) Več resnosti v javnem in privatnem življenju. Vaše drž. ne ideje bodo naletele na odpor. Možna nespečnost.

VODNAR (od 21. 1. do 19. 2.) Hitro ukrepajte, sicer vas utegnejo tekmeci prehiteti. Možna poravnava nezaželenega in nepotrebnega spora z drago osebo.

RIBI (od 20. 2. do 20. 3.) Vse vaše sile bodo usmerjene k višjemu idealu. Previdnost pred novim prijateljstvom. Prehodni glavobol.

Goriško-beneški dnevnik

Sindikalna kronika

Jutri bodo stavkali pristaniščniki v Tržiču

S tem bodo protestirali, ker ministrstvo noče namestiti dveh žerjavov - Stavkali bodo tudi delavci slaščičarskih podjetij

Vsi pristaniški delavci iz Tržiča so na skupščini v nedeljo 13. in v torek 15. novembra proglasili 2-urno stavko v četrtek 17. novembra od 10. do 12. ure v znak protesta proti odločitvi ministrstva za trgovinsko mornarico, ki je zavrnilo finansiranje za nakup dveh velikih žerjavov, s katerimi bi hitreje razkladali blago.

Poleg tega so pristaniški delavci proglasili stavko tudi v znak protesta proti prekinitvi že začetih del, s katerimi so nameravali podaljšati pristaniško obalo. Dalje zahtevajo, da se tržiško pristanišče takoj klasificira, ker se morajo zaščititi pravice delavcev, zlasti poviške za izredno delo, če se uvede delo v dveh izmenah.

Jutri bo delegacija pristaniških delavcev odšla k občinskim in pokrajinskim oblastem ter zahtevala njihovo posredovanje pri pristojnih ministrstvih.

***

Ker so se prekinila pogajanja za obnovo kolektivne delovne pogodbe za uslužbence v podjetjih slaščic, so tajništva treh sindikalnih organizacij proglasila za jutri 17. novembra 24-urno stavko s pričetkom v prvi izmeni.

V goriški pokrajini bodo stavkali stalni in sezonski delavci in delavke v podjetjih: Carelli et Covoni, Dolva, Dario Hoelt, Ilcea, Imca, La Giulia, Salvas, Sodolve, Sorini et Cohama, Vlak, Ravaccia in Didoto, La Favorita.

—«—

Seme za deteljo z državnim prispevkom

Ministrstvo za kmetijstvo in gozdarstvo je dalo na razpolago dva milijona za nakup izbranega semena trav in detelje za kmetijsko leto 1960-61.

Kmetijsko nadzorništvo s tem v zvezi sporoča, da so državnega prispevka lahko deležni tako neposredni obdelovalci kakor spolovinarji. Dali bodo največ 25 kg, za mešane travnike pa 100 kg semena. Državni prispevek bo znašal 200 lir za kg medike in 50 lir za mešane trave. Neposredni obdelovalci lahko dobijo 5.000, spolovinarji pa 2.500 lir.

Kdor želi prispevek, naj napravi prošnjo na kmetijsko nadzorništvo na posebnem obrazcu, ki ga dobi pri tej ustanovi. Prošnje morajo vložiti najkasneje do 31. decembra letos.

—«—

Ugotovili so kdo je utopljenec

Po osmih dneh so končno ugotovili, kdo je utonil v Soči. Iz Campanije so prišli sorodniki Alda Castaldija, rojenega 1938. leta, ki je pripadal 114. polku v Gorici. Mladenič je izginil brez sledu 29. oktobra. Spoznali so ga po zapestni uri znamke Lago ter po laseh, ki so kljub njegovi mladosti na nekaterih krajih osiveli. Zdi se, da so ravno lasje orožnike zavedli, da so mu pripisali več let, kot jih je imel v resnici.

—«—

Kino v Gorici

CORSO. 17.15: «Ubežniki iz Fort Denisona», A. Ray, H. Sears.

VERDI. 17.15: «Jazz nekega poletnega dneva», Armstrong.

VITTORIA. 16.00: «Grešniki iz Peytona», L. Turner, O. Lange.

CENTRALE. 16.30: «Umazani angel», P. Wan Eick.

MODERNO. 17.00: «Tatova beseda».

—«—

DEŽURNA LEKARNA

Danes je čez dan in ponoči odprta lekarna Pontoni - Bassi, Raštel št. 26, tel. 33-49.

—«—

TEMPERATURA VČERAJ

Najvišja temperatura 15,4 stopinje ob 11.40, najnižja 4,8 ob 4.20. Vlage 80 odstotkov.

Trčenje pri Ljudskem vrtu

Na križišču Verdijevega korza z Ul. Petrarca je prišlo včeraj ob 18.30 do trčenja med dvema avtomobiloma Fiat 600. Prvega je vozil 46-letni Ferruccio Veronese iz Ul. Manzoni št. 19 v Gorici, drugega pa 55-letni Edgardo Grignetti iz Ul. Ortigara štev. 7 v Gorici. Veronese se je pripeljal s Trga Cesare Battisti in je bil namenjen na Korzo, Grignetti pa je s korza zavil v Ul. Petrarca. Pri trčenju sta se precej poškodovala sprednja dela obeh vozil, šoferja pa sta ostala nepoškodovana. Za nesrečo se zanima prometna policija.

—«—

Vandalsko početje

Neznanci so poškodovali ograjo v Drevoredu Oriani, ki je bila zgrajena za varnost pešcev. Neznanci so razbili cementne stebričke, med katerimi je bila razpeta žica. Občinska uprava poziva meščane na sodelovanje, da odkrijejo osebe, ki so poškodovale javno lastnino.

Gradbišče pri Sovodnjah, kjer gradijo tekstilno tovarno

Zbor iz Celja bo pel v Gorici

V nedeljo bo nastopil v Prosvetni dvorani

V nedeljo, 20. novembra bo ob 16.30 nastopil v Prosvetni dvorani v Gorici Komorni moški zbor iz Celja. Lansko leto je slavil desetletnico obstoja in je nastopal na najrazličnejših domačih in inozemskih odrih.

Leta 1958 je zasedel prvo mesto na tekmovanju 32 zborov iz vsega sveta v Angliji. Nastopal je na svetovni razstavi za ameriško barvno televizijo, na Holandskem, v Avstriji, Belgiji, med drugim je pel leta 1954 v Celovcu in v Trstu.

Zbor dirigira Egon Kunej, v njem pa poje 24 pevcev, ki pripadajo vsem slojem. Pojejo domače pesmi ter francoske, angleške in italijanske.

Izpred okrožnega sodišča

Oprostili so orožnika ki je do smrti povozil pešca

Policija je iskala radijske aparate, pa je našla nezakonito kupljen bencin

Prometna nesreča, ki se je dogodila 15. 11. 1959 na cesti Tržič-Devin in ki je zahtevala smrtno žrtev, je bila včeraj predmet razprave na okrožne sodišču.

Obtoženi orožnik Incognito Buonaventura, po rodu iz bližine Messine in stanujoč v Tržiču, se je moral zagovarjati, ker je zaradi neprevidnosti do smrti povozil 48-letnega Vincenza Lorenzija iz Tržiča. Po pričevanju obtoženca, naj bi se mu Lorenzi kar nenadoma pojavil pred vozilom, tako da ni mogel preprečiti nesreče. Povoženi pešec je sicer pravilno hodil po levi strani ceste, vendar je bil kak meter in pol oddaljen od roba ter je kaj negotovo stal na nogah, tako da ga je zanašalo sem ter tja. Na podlagi zapisnika prometne policije, ki je dognala, da se je Lorenzi v trenutku nesreče res mudil nekoliko preveč sredi ceste, predvsem pa zaradi popolnega pomanjkanja prič, je sodišče obtoženca oprostilo kazni zaradi pomanjkanja dokazov.

Preds.: Cenisi; drž. pravd.: nik: Mancuso; zagovornika: Boni iz Tržiča in Fortunato iz Messine; zapisnikar: Omeri.

Pred goriškim okrožnim sodiščem se je včeraj vršila razprava proti 48-letnemu Brunu Viezzoliju, rojenemu na Reki in stanujočemu v Gradežu, kjer ima mehaniško delavnico.

Avgusta meseca 1959. leta so se pri njem pojavili štirje finančni stražniki z dvema oficirjema in izvršili strogo preiskavo. Po mnenju zagovornika naj bi iskali tuje cigarete, radijske aparate na tranzistorje in podobno, ker je bila turistična sezona takrat ravno na višku in se podobnega blaga tujci kaj radi poslužujejo, da ceneje preživijo svoje počitnice. Preiskava pa ni dala zaželenega uspeha in so stražniki našli samo 220 litrov bencina, čigar izvora obtoženec ni mogel takoj pojasniti.

Obtožen je bil zato, da si je na protizakonit način prilastil ta bencin, s tem da je sprejemal v zameno za svoje usluge od inozemcev bencinske bone, s katerimi je kupoval gorivo po znižani ceni.

Pred preiskovalnim sodnikom pa je obtoženi Viezzoli dejal, da njegova prva izjava ni resnična, ker je bila dana v trenutku zmedenosti, ko so ga stražniki že več ur spraševali kar sredi delavnice in se je bilo medtem nabralo že večje število radovednežev. Popravil je zato svojo prvotno izjavo tako, da je dejal, da je 120 litrov bencina pravilno prejel na svoje osebne nakaznice proste cone; 60 litrov je bilo last klienta, ki je imel pri njem shranjen svoj osebni avtomobil, samo 40 litrov je prejel od inozemcev kot plačilo. Tudi zagovornik se je oprijel te teze in jo tudi podprl s pričo, ki je izjavila, da je bilo 60 litrov res njegovih. Branitelj je zato v prvi vrsti zahteval oprostitev obtoženca, ker dejanje ni kaznivo, v kolikor ni bilo zlonamerno. V drugi vrsti je pa zahteval od sodišča, naj upošteva samo zadnjih 40 litrov, ali kvečjemu 80, ter obtoženca kaznuje na tej podlagi.

Sodišče je po krajšem preudarku spoznalo, da je Viezzoli nezakonito prišel v posest 100 litrov bencina in ga obsodilo na 4 mesece zapora pogojno, na 66.666 lir kazni in poravnavo sodnih stroškov.

Preds. Cenisi; drž. pravd. Mancuso; branilec Cossa; zapisnikar Omeri.

DOSITER NUŠIČ

Prva ljubezen

Ko je prišel domov, ni bil lačen, zato se sploh ni dotaknil jedi. Neukročena potreba po gibanju ga je prisilila, da je pozneje vzel v roko knjigo in neprestano hodil gor in dol, češ da se uči. Zvečer v postelji je dolgo časa strmel z očmi v temo in si predstavljal profesorico slovenščine. Še. v sanjah ga ni zapustila.

Drugi dan ni šel v šolo. Vzel je torbo z nekaj knjigami, da bi njegovi česa ne sumili in krenil je navsezgodaj proti morju. Tisto jutro je marsikateri zgodnji delavec srečal na svoji poti kaj čudnega mladeniča, ki se je sam pri sebi smehljal. Prišel je tako do obalne ceste. Strmel je daleč po morju. Od časa do časa se je ustavil, se nasmehnil, pobral kamen in ga vrgel z vso močjo, da je padel daleč v vodo. Ko je bilo sonce že visoko, se je vrnil domov. Čakalo ga je kosilo, ki se ga ni branil, saj je bil res lačen.

Drugo jutro pa je bil spet v šoli in naslednje dneve prav tako. Kaj so profesorji govorili, je malo poslušal; sploh ni sledil pouku. Zanj je bila v šoli samo še profesorica slovenščine. Lahko bi jo gledal ves dan.

Pa je nekoč prišla v šolo v črnih čeveljčkih, takih lahkih, popolnoma brez pete. Kadarkoli je take čeveljčke opazil pri kakšni deklici, so mu silno ugajali. Ali njej — profesorici, vendar niso pristajali. Ti majhni črni čeveljčki so ga zopet motili. Njegovo veliko veselje je zasenčil majhen, siv oblaček. A še bolj so ga vznemirili čevlji, ki jih je na profesorici opazil nekaj dni kasneje. Ne samo, da niso bili lepi, bili so povrhu še sivi. To je bilo neznosno. Ženska s sivimi čevlji po njegovem mnenju ne bo nikoli elegantna. Tako si je mislil in preganjalo ga je, da bi najraje stopil k nji in jo prosil, da bi zavoljo njega sivih čevljev nikoli več ne obula. Toda vse to le ni moglo skaliti njegovega veselja.

Tako so Jeliču tekli dnevi in ni se spraševal, kam bi ga znalo privesti to novo čustvo v njem. Ni se vprašal, kaj si pri tem želi. Ni mislil na preteklost in ne na prihodnost. V njem je bilo eno samo veliko čustvo in misel — ljubezen. Mislil si je, da bi ga doletela najvišja sreča, če bi mu bilo dovoljeno, da sede k nogam svoje profesorice, da ji lahko drži roko in da se mu ona od časa do časa nasmehne.

Vendar se tudi poletno, jasno nebo včasih stemni. In nastane nevihta.

Bil je pri vratih, ko je prišla. Ob vstopu v razred jo je kot običajno pozdravil in se ji nasmehnil. Ali prvič mu tisto jutro ni odvrnila in sploh se ni ozrla nanj.

To njeno ravnanje je zadelo Jeliča kot hud udarec. Sprva je začel misliti, kako bi jo lahko opravičil. Toda nobena misel ga ni pomirila. Postajalo mu je hudo, vedno huje.

Dokler je bil še v šoli, je moral vedno paziti, da se ne izda. Zato je skušal biti čimbolj neprizadet. A ko se je znašel sam v svoji sobici, se je ulegel na posteljo in same žalostne misli so mu blodile po glavi, da se je naposled bridko zjokal. Vse sladke sanje so se sedaj razblinile. Bil je takšne vrste človek, ki mu zadostuje črna pičica v očesu, zato da vidi vse črno pred seboj.

Zvečer se je v dežju sprehajal. Bil je brez dežnika, sicer pa ni močno deževalo. Hodil je po samotnih poteh in gledal mokra cestna tla, ki so se pod žarki električne svetilke živahno lesketala. Padalo je nanj in z mokrih las so mu curljale po obrazu debele vodne kaplje. A Jelič vsega tega ni občutil. Mislil je na profesorico in prepričan je bil, da je na kakšen način zvedela za njegovo ljubezen in — da jo je odklanjala. Žalosten je bil, smrtno žalosten. Srce ga je bolelo, kakor bi mu ga kdo snel iz prsi in ga v roki močno stiskal.

Prišel je tako do obrežja. Zagledal se je v temno, črno vodo, ki se je razprostirala pred njim. Morje je bilo mirno, neskončno obsežno. Dajalo je občutek grozne sile, ki jo je v sebi hranilo. Tudi Jelič jo je občutil in ustrašil se je, ko jo je primerjal lastni srčni bolí.

Ko se je vrnil domov, je bil do kosti moker. Zeblo ga je, zato se je slekel in takoj legel. Tudi v postelji se ni mogel ogreti, začutil je od časa do časa mrzli val, ki mu je lezel po hrbtenici. Zaspati mu tudi ni uspelo dolgo časa.

Ko je končno zatisnil oči, je bilo že zelo pozno ponoči. Vendar ni bilo njegovo spanje mirno. Prebujal se je in vselej je bil na pol odgrnjen; zeblo ga je, da se je kar tresel. Proti jutru je sanjal, da leži na smrtni postelji. Naenkrat se mu je v sanjah zazdelo, da mu hoče duša iz telesa. Sluteč bližino smrti, je močno zaklical na pomoč. Nikogar ni bilo okoli njega, samo profesoričino prisotnost je slutil in jo je zdaj klical za poslednji pozdrav. A ona ga ni slišala ali pa ga ni hotela slišati.

V tistem hipu se je prebudil.

Ves poten je bil, a zeblo ga je vseeno in glava ga je močno bolela.

Kmalu zatem je prišla mati, da bi ga prebudila. Bil je čas, da bi se odpravil v šolo. Našla ga je že zbujenega in takoj je opazila, da ima nenavadno bled obraz. Prestrašila se je. Poklicala je očeta, ki mu je zmeril vročino. Živo srebro je seglo visoko gor v svojem stebričku.

Ko je prišel zdravnik, je ugotovil, da se je fant močno premrazil. Svetoval je strogo previdnost, kajti, tako je dejal, bolezen se lahko poslabša.

Tako se je moral Jelič zdraviti precej časa. Bil je vedno zelo potrt, kajti žalostne misli ga niso zapustile. Pogosto je imel grozne sanje. Nekoč je materi dejal, naj ga objame, ker ne ve se, kdaj lahko pride smrt, on pa ne bi hotel oditi brez pozdrava. Mati je začela jokati. Tolažila ga je in bodrila, naj ne bo tako žalosten, marveč naj zaupa, saj je dejal zdravnik, da ni nič hudega.

Po nekih groznih sanjah se je prebudil v prepričanju, da mu smrt streže po življenju. Takrat se je odločil, da razodene profesorici vso svojo ljubezen. V takem razpoloženju ji je pisal dolgo, sila tragično pismo, v katerem jo je vabil, naj ga obišče, ker jo je želel vsaj slednjič videti.

In prišla je! Toda takoj, ko je vstopila v sobo, je Jelič spoznal resnico: brezupnost svoje ljubezni. Prinesla mu je nekaj slaščic in kot običajno je naletela na materine besede: «Saj ni bilo treba. Zakaj ste se vendar oškodovali.» Že to je bilo tako pismo, ona pa... slaščice! Da, nekaj se je Jeliču pretrgalo v prsih in komaj se je zadrževal, da ni zajokal. Najprej je sedla bliže njegove postelje potem pa je začela hoditi. Govorila je, kakor da bi se ne bilo nič zgodilo, in trudila se je, da bi pokazala največjo neprizadetost. Svetovala je, kako naj se zdravi, kako naj bolj pazi na zdravje. Naposled mu je stisnila roko in se poslovila.

Bila je pametna ženska. Razumela je, da bo, če se ne odzove vabilu, fant narej norel, tako pa...

Vse gre mimo... Minila je Jeličeva bolezen in tudi njegova prva ljubezen se je končala. Ostal mu je le spomin, zakopan globoko v srcu.

KONEC

ŠPORT ŠPORT ŠPORT ŠPORT

Pokrajinsko namiznoteniško prvenstvo

Kovačič v dobri formi brez resnih tekmecev

Danes zvečer srečanje Bor - RAS

Včeraj smo objavili rezultat prvega srečanja v povratnem kolu pokrajinskega namiznoteniškega turnirja med Borom in Montuzzo (5:1) in ker za komentar nismo imeli prostora, smo se namenili, da spregovorimo danes nekaj besed.

Predvsem je treba poudariti, da je bil Lucijan Kovačič, ki je v zadnjem trenutku nadomestil v vrstah Bora nerazpoloženega Grbca, glavni junak dneva. Že v prvi tekmi je pokazal, da je v odlični formi in ker si je njegov nasprotnik nabral nekaj točk prednosti, je šel v nevzdržen napad ter je vsako, tudi skoraj nemogočo žogo, tolkel brez usmiljenja. Proti njemu Giacoz ni mogel ničesar in je v obeh setih klonil z veliko razliko.

V drugi tekmi ni Tomšič našel prave mere, zaradi česar je moral prepustiti svojemu nasprotniku Sergiu Emiliju edino točko za barve Montuzze. Bor je ponovno šel v vodstvo po zaslugi Merlaka. Njegov nasprotnik je bil bolj šibak, zaradi česar je Merlak podcenjeval igro, kar se mu je maščevalo. Četrta tekma je bila pravcato zmagoslavje za Kovačiča, ki je s svojimi vztrajnimi napadi dobesedno zmedel in presenetil Sergia Emilija. Sicer je predstavnik Montuzze skušal na vse mogoče načine zaustaviti Kovačičev elan z efektnimi žogami, a ko je spoznal, da mu nobena ne uspe, je obupal in je opustil pobudo ter je klonil.

Merlak in Tomšič sta rezultat še zaokrožila in tako prispevala k izdatni Borovi zmagi. Sicer ni nihče pričakoval, da se bo srečanje tako visoko zaključilo v korist slovenskega športnega združenja. Montuzza je namreč nastopila v popolni postavi, katere najbolj igralec je bil Sergio Emili. Tudi Giacoz se je izkazal, vendar sreča mu ni bila mila, ker se je znašel pred dvema nasprotnikoma v najboljši kondiciji. Bolj statičen je bil Mario Emili: njegov dober rezultat proti Merlaku je bolj sad Merlakovih napak kot njegove igre.

Danes bo ob 21. uri drugo srečanje Bora. Naši igralci bodo nastopili proti ekipi RAS v njihovem sedežu v Ul. Rossini.

Tehnični rezultati srečanja Montuzza—Bor:

Giacoz-Kovačič 0:2 (11:21, 12:21)
Emili S.-Tomšič 2:0 (21:16, 21:14)
Emili M. -Merlak 1:2 (26:24, 14:21, 15:21)
Emili S. - Kovačič 1:2 (19:21, 21:15, 18:21)
Giacoz-Merlak 0:2 (10:21, 18:21)
Emili M. - Tomšič 0:2 (15:21, 16:21)

Tudi za moške končano svetovno prvenstvo

Sovjetska zveza velesila v odbojki

Po naslovu za ženske, so si osvojili tudi moškega

RIO DE JANEIRO, 15. — Z zmago ekipe Sovjetske zveze se je včeraj zaključilo svetovno prvenstvo v odbojki za moške vrste. V svoji zadnji tekmi je Sovjetska zveza premagala Brazilijo s 3:1 (15:9, 13:15, 15:5, 15:11). Moštvo Češkoslovaške pa je po trdi borbi odpravilo Romunijo s 3:2 (15:6, 11:15, 15:12, 15:17, 15:11).

Zanimivo je, da ekipa Sovjetske zveze ni okusila nobenega poraza in je zato končala prvenstvo s polnim številom točk. Drugo mesto je zasedla odlična ekipa Češkoslovaške, tretje pa je pripadlo presenetljivim Romunom.

Končna lestvica svetovnega prvenstva za moške ekipe je naslednja:

1. **Sovjetska zveza 18 točk**
2. **Češkoslovaška 17**
3. **Romunija 16**
4. **Poljska 15**
5. **Madžarska, ZDA, Brazilija 13**
8. **Japonska 11**
9. **Francija 10**
10. **Venezuela 9.**

LAHKA ATLETIKA

CAMBRIDGE, 15. — Olimpijski prvak v teku na 1.500 m Avstralec Herb Elliot je danes dosegel nov rekord, pa čeprav ta ni takega pomena kot ostali.

Elliot je v tradicionalnem srečanju med univerzama v Cambridgeju in Oxfordu dosegel nov rekord tekmovanja v teku na 880 jard, katere je pretekel v 1'54"3.

Diletantsko nogometno prvenstvo

Saici še vedno ni okusil poraza

Enajstorica Cremcaffè najboljša med tržaškimi udeleženci turnirja

Obe vodilni moštvi v B in C skupini diletantskega nogometnega prvenstva sta si tudi preteklo nedeljo spravili razpoložljivi točki v žep in s tem obdržali častno mesto. Med njima pa je neka razlika: medtem ko je Romana čvrsto v vodstvu, je Sangiorgina na prvem mestu samo zaradi boljšega količnika. Saici ji namreč sledi z istim številom točk, kar pomeni, da bo slednje moštvo vsak tudi najmanjši spodrsljaj skušalo izrabiti v svojo korist v vodstvo. Domačini so sicer jezno odgovorili, toda gostje so se stisnili v obrambo in odbijali napad za napadom. Nekako na sredi drugega polčasa je sodnik prisodil enajstmetrovko. Žoga pa ni šla v mrežo, temveč se je odbila od vratnice ponovno v polje. Dve minuti kasneje je sodnik iz nerazumljivih razlogov prisodil enajstmetrovko v korist gostov, ki jo niso znali izrabiti. Vratar nasprotnikov jim je namreč s krasno parado prestregel žogo in jim tako preprečil zmago. Nekaj minut kasneje zopet enajstmetrovka, tokrat v korist domačinov. Tudi to priložnost so zastrelili in na njihovo srečo je Zearo v 41' izrabil novo priložnost in izenačil.

Tržaška Edera, ki je v lestvici takoj za Ponziano, je igrala doma in je slavila zmago. Slabše pa je bilo za moštvo od Sv. Ane, ki je ravnotako igralo pred domačim občinstvom, toda imelo je smolo, da je gostovala najboljša enajstorica C skupine. Ta si je s štirimi goli proti trem zagotovila zmago in z njo obe točki. Ostale tekme so se končale več ali manj po predvidevanjih razen srečanja Amoco - Mariano, kjer je prišlo do presenečenja. Gostje so namreč prišli do nepričakovane zmage, pa čeprav le z razliko enega samega gola.

Tržaška enajstorica je v B skupini še vedno najboljša Cremcaffè, ki si je v preteklem kolu privoščila zmago, pa čeprav nezasluženo, na igrišču Trivignana. Cremcaffè je trenutno na četrtem mestu. Muggesano, ki je gostovala v Cervignanu, je zmedlo, več kot nasprotniki, skoraj nemogoče igrišče, kjer je bilo nekaj centimetrov blata. Domačini so se prej znašli in so dosegli dva gola. Gostje so sicer posebno v drugem delu igre skušali nadoknaditi izgubo, toda domačini so znali pravočasno in odločno odbiti vse nevarnosti. Moštvo od Sv. Ivana je tudi tokrat zabeležilo poraz po zaslugi vodečega moštva. Gostje so začeli preveč previdno, kar so domačini izrabili in jih prisilili, da so se jim predali.

Tržiški CRDA pa je imel v gosteh moštvo INA ki pa ni moglo nuditi domačinom nobenega odpora. Prav zaradi tega je zmaga domačinov tako visoda in... okrogla. Od ostalih tekem naj samo omenimo delen uspeh Gradese, ki je prisilila domačine v Rivignanu na deset točk, kar se je posrečilo tudi Terzu v Ogleju.

***

V C skupini je Ponziana, ki je še vedno najboljša od tržaških moštev, dosegla svoj četošnji četrti neodločen izid. Tokrat so Tržačani gostovali v Mossi in čeprav so igrali brez posebne volje, se je Taucerju posrečilo povesti svoje moštvo

Skupina B

IZIDI

*Fortitudo-Saici 1:1, *CRDA-INA 3:0, *Sangiorgina-S. Giovanni 3:1, *Cervignano-Muggesana 2:0, *Aquileia-Terzo 0:0, Cremcaffè-*Trivignano 1:0, *Rivignano-Gradese 1:1.

LESTVICA

Sangiorgina	6	4	1	1	19	7	9
Saici	6	3	3	0	11	8	9
Terzo	6	3	2	1	9	7	8
Cremcaffè	6	4	0	2	10	9	8
INA	6	3	1	2	11	14	7
Fiumicello	5	2	2	1	7	6	6
Cervignano	5	3	0	2	8	7	6
Fortitudo	5	1	3	1	4	4	5
Gradese	5	1	3	1	6	7	5
Muggesana	6	1	3	2	6	7	5
CRDA	6	2	0	4	10	10	4
Trivignano	6	1	2	3	9	10	4
San Giovanni	5	1	1	3	8	11	3
Aquileia	6	0	3	3	5	11	3
Rivignano	5	0	2	3	2	6	2

Prihodnje tekme (20.11.60)

CRDA-Sangiorgina, Muggesana-Fortitudo, Cremcaffè-Cervignano, Saici-Rivignano, Terzo-Trivignano, Fiumicello-Aquileia, Gradese-San Giovanni.

Skupina C

IZIDI

*Edera-San Canciano 2:0, Romana-*Sant'Anna 4:3, *Pro Romans-Cormonese 2:1, *Torriano-Turriaco 4:0, *Pieris-Libertas 3:1, Mariano-*Amoco 2:1, *Mossa- Ponziana 1:1.

LESTVICA

Romana	6	5	1	0	17	7	11
Mariano	6	3	3	0	9	6	9
Turriaco	6	3	2	1	15	10	8
Torriana	6	3	2	1	10	5	8
Ronchi	5	3	1	1	11	4	7
Pieris	5	3	1	1	10	3	7
Mossa	5	3	1	1	8	7	7
Ponziana	6	1	4	1	10	5	6
Edera	6	2	2	2	7	7	6
Libertas	6	2	1	3	8	8	5
Cormonese	5	2	0	3	4	8	4
San Canciano	5	1	1	3	5	6	3
Pro Romans	5	1	0	4	4	11	2
Sant'Anna	6	0	1	5	5	20	1
Amoco	6	0	0	6	3	18	0

Prihodnje tekme (20.11.60)

Ponziana-Cormonese, Amoco-Sant'Anna, San Canciano-Pro Romans, Libertas-Edera, Turriaco - Pieris, Mariano - Ronchi, Romana-Mossa.

Nogometno prvenstvo koprskega okraja

Srečanje Izola-Tomos bo odločalo za naslov

V nedeljo zadnje kolo jesenskega dela prvenstva

V predzadnjem kolu nogometnega prvenstva koprskega okraja so dosegli naslednje izide:

Tomos A—Sidro 3:0
Tomos B—Pivka 6:0
Tabor—Postojna 5:0
Ilirska Bistrica—Izola 1:3.

Največ zanimanja je bilo za tekmo v Ilirski Bistrici, kjer so mnogi upali, da utegnejo domačini pripraviti neljubo presenečenje bivšemu članu slovenske lige. Do tega sicer ni prišlo, čeprav je le malo manjkalo.

Po dogodkih na igrišču bi se tekma prav lahko končala z neodločenim izidom ali celo z minimalno zmago Ilirske Bistrice. Domačini so namreč prevladovali v prvem polčasu in tudi dosegli vodstvo. Zaradi grobe napake domače obrambe so gostje tik pred koncem prvega polčasa izenačili. V drugem polčasu je Izola takoj v začetku močno pritisnila in tudi dosegla vodstvo. Pozneje pa so domačini prevladovali, toda napadalci niso znali izrabiti premoči. Med drugim so celo zastreljali enajstmetrovko. Zadnji gol so dosegli gostje spet zaradi grobe napake domače obrambe. Čeprav je imela Izola nekoliko sreče, pa ne moremo reči, da bi bila zmaga gostov nezaslužena. Predvsem je treba pohvaliti napadalce, ki so znali zrele priložnosti realizirati, pa tudi vratar Lesjak je bil v odlični formi, saj je med drugim ubranil enajstmetrovko. Kljub porazu je moštvo Ilirske Bistrice prikazalo zadovoljivo igro in danes lahko trdimo, da so časi, ko je moštvo odhajalo z igrišč z dvoštevilčnimi porazi, dokončno minili.

V Kopru sta bili v nedeljo na sporedu kar dve srečanji. Čeprav so igralci Tomosa dosegli devet golov in niso prejeli niti enega, so s svojo igro razočarali. B moštvo ni imelo težkega dela s Pivko, ki ji je bila to šele četrta tekma od osvoboditve. Videli pa smo, da ima Pivka veliko smisla za kolektivno igro. Ko si bodo nabrali nekaj več izkušenj in se tehnično izpopolnili, bodo marsikomu trd oreh.

A moštvo Tomosa pa je s težavo premagalo borbeno Sidro, ki je nastopilo v močno oslabljeni postavi. Slabši del moštva je bil tokrat napad, ki je pred vrati nasprotnika vse preveč okleval in zamudil vrsto zrelih priložnosti. Nekaj zrelih priložnosti pa so zamudili tudi gostje, med drugim enajstmetrovko, ki jo je odličen Tomosov vratar Krašna ubranil.

Tekma v Sežani se je končala s pričakovano zmago domačinov. Vse kaže, da je Postojna povsem demoralizirana zaradi zadnjih porazov. Proti Sežani so nastopili le z devetimi igralci. Najbrž bodo morali športni forumi v Postojni zadevo temeljito pretresti ter pomagati, saj so najbrž vmes gmotni problemi.

Pred zadnjim kolom so se torej vodeče tri enajstorice povsem utrdile na čelu lestvice. Lahko že zdaj trdimo, da ne bo naslov jesenskega prvaka pripadal eni od teh enajstoric, marveč tudi naslov okrajnega prvaka za sezono 1960-61. Značilno pa je, da bo treba vse do nedelje počakati, kdo bo prezimil na prvem mestu. Odločala bo tekma Izola-Tomos A, za katero je seveda na vsej koprski obali veliko zanimanje. Obe moštvi se bosta ves teden najskrbneje pripravljali.

Lestvica pred zadnjim kolom (tu so všteti tudi rezultati, ki jih je dosegel Tomos B, medtem ko se v uradni lestvici ti rezultati ne štejejo).

Tomos A	6	5	1	0	23:5	11
Tabor	6	4	1	1	20:10	9
Izola	6	4	0	2	19:10	8
Tomos B	6	4	0	2	19:16	8
Il. Bistrica	6	2	1	3	12:19	4
Sidro	5	1	1	3	5:10	3
Postojna	6	1	0	5	12:18	2
Pivka	5	0	0	5	4:28	0

V zadnjem kolu se bodo pomerili Pivka-Tabor, Sidro-Tomos B, Izola-Tomos A, in Postojna-Il. Bistrica.

—«—

V Miljah skupni trening

Univerzitetni odbojkarji za turnir v Pragi

RIM, 15. — Od 30. t. m. do 4. decembra bo v Pragi mednarodni turnir v odbojki za «Pokal XVII. novembra», katerega se bo udeležila tudi italijanska univerzitetna reprezentanca.

Da bi priprave potekale brezhibno in z namenom, da pošlje Italija na turnir res najboljšo postavo, sta italijanska odbojkarska zveza in italijanski univerzitetni športni center sklenila povabiti najboljše igralce na skupni trening, ki bo od 22. t. m. dalje v Miljah.

Trening bo trajal do odhoda v Prago, to je do nedelje 27. t. m. in ga bo pod nadzorstvom tehničnega komisarja prof. Renza Del Chicce vodil zvezni trener Ivan Trinajstič.

Zbor izbranih atletov bo 22. t. m. v hotelu Central v Miljah. Povabili pa so naslednje univerzitetne športnike:

Befani Fabrizio, Bellagambi Aldo, Bortolomasi Franco, Federzoni Odonte, Grassellini Alessandro, Grillenzoni Mauro, Manetti Paolo, Mazzi Silvano, Mescoli Mauro, Moisé Carlo Alberto, Rattazzi Virio, Robca Fabio, Tedeschi Pier Luigi, Tenti Luigi.

Zaradi diskriminacije zahodnonemških oblasti

Conski šahovski turnir odložen?

Vzrok te odločitve je odklonitev tranzitnega vizuma vzhodnonemškemu velemojstru Uhlmannu

AMSTERDAM, 15. — Tik pred pričetkom conskega šahovskega turnirja v Amsterdamu je prišlo do nepričakovanega zapleta, ker so zahodnonemške oblasti odklonile izdajo tranzitnega vizuma vzhodnonemškemu velemojstru Wolfgangu Uhlmannu.

Kakor kaže, bo turnir odgoden, kajti «mednarodna šahovska federacija ne dovoli nikakršne diskriminacije», kakor je izjavil zastopnik nizozemske šahovske federacije Jan Withuis. Nadalje je izrazil osebno mišljenje, da je sicer nekaj možnosti, da bi se turnir pričel 16. novembra z ostalimi 16 igralci, toda seveda, samo v primeru, če bi Uhlmann dobil pravico do neposrednega nastopa na medconskem turnirju. Glede tega pa mednarodna šahovska federacija doslej še ni dala nobene uradne pobude ali odobritve.

Zahodnonemške oblasti so v zadnjem času že v več primerih zavrnile izdajo tranzitnega vizuma vzhodnonemškim športnikom.

NOGOMET

BARI, 15. — Luis Carniglia je od danes nov trener Barija. Španski nogometni tehnik bo zamenjal Caposaleja, ki so ga zaradi slabih nastopov moštva v belordečih dresih v prvem delu prvenstva odslovili.

To odločitev je sprejel med današnjo izredno sejo upravni odbor kluba. Nekateri člani odbora so se v jutranjih urah pozanimali pri Fiorentini za trenerja Carniglio, katerega do konca leta veže pogodba s fiorentinskim klubom. Po povoljnem odgovoru so člani odbora stopili preko telefona v stik s trenerjem, ki je v Španiji. Carniglia je sprejel ponudbo Barija in bo prispel na novo mesto jutri zvečer ali najkasneje v četrtek zjutraj. Istega dne popoldne bo že vodil prvi trening.

Občni zbor Š. Z. BOR

V četrtek, 24. t. m. ob 20.30 na stadionu «Prvi maj» občni zbor športnega **z d r u ž e n j a** «Bor» s sledečim dnevnim redom:

1. Pozdrav
2. Poročilo predsednika
3. Poročilo tajnika
4. Poročilo blagajnika
5. Poročilo gospodarja
6. Diskusija
7. Razrešnica odboru in določitev volilne komisije
8. Volitev novega odbora
9. Razno.